

2. KOMMUNEP IMMikkoORTUNUT PILERSAARUSIORNERA

- 2.1. Inuussutissarsiornermut pilersaarusiaq**
- 2.2. Ineqarnermut pilersaarusiaq**
- 2.3. Angallannermut pilersaarusiaq**
- 2.4. Avatangiisimut pilersaarusiaq**
- 2.5. Pilersuinnermut pilersaarusiaq**
- 2.6. Inunnik isumaginninnermut peqqinnissamut pilersaarusiaq**
- 2.7. Atuarfeqarnermut pilersaarusiaq**
- 2.8. Kulturimut sunngiffimmilu sammisanut pilersaarusiaq**

2.1. INUUSSUTISSARSIORNERMUT PILERSAARUSIAQ

2.1.1. AALLAQQAASIUT

Inuussutissarsiornermut pilersaarusiaq kommunep iluani suliffinnik tamanik pilersaarutip sammisaanut makkununga immikkoortitaasunik imaqarpoq:

- Avatangiisimik artorsaatissiisunik inuussutissarsiutit (aatsitassanik piiaaneq, aalisarneq, piniarneq, assassorluni suliat suliffissuaqarnerlu).
- Avatangiisimik artorsaanngitsunik inuussutissarsiutit (pisortanit namminersortunillu sulissussinerit, niuverneq kaaviiartitsinerlu).
- Takomariartitsineq.

Immikkoortortaq allaffissornikkut Suliffissaqartitsinermut Ataatsimiititaliamit Suliffissaqartitsinermullu Pisortaqarfimmit isumagineqarpoq.

2.1.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

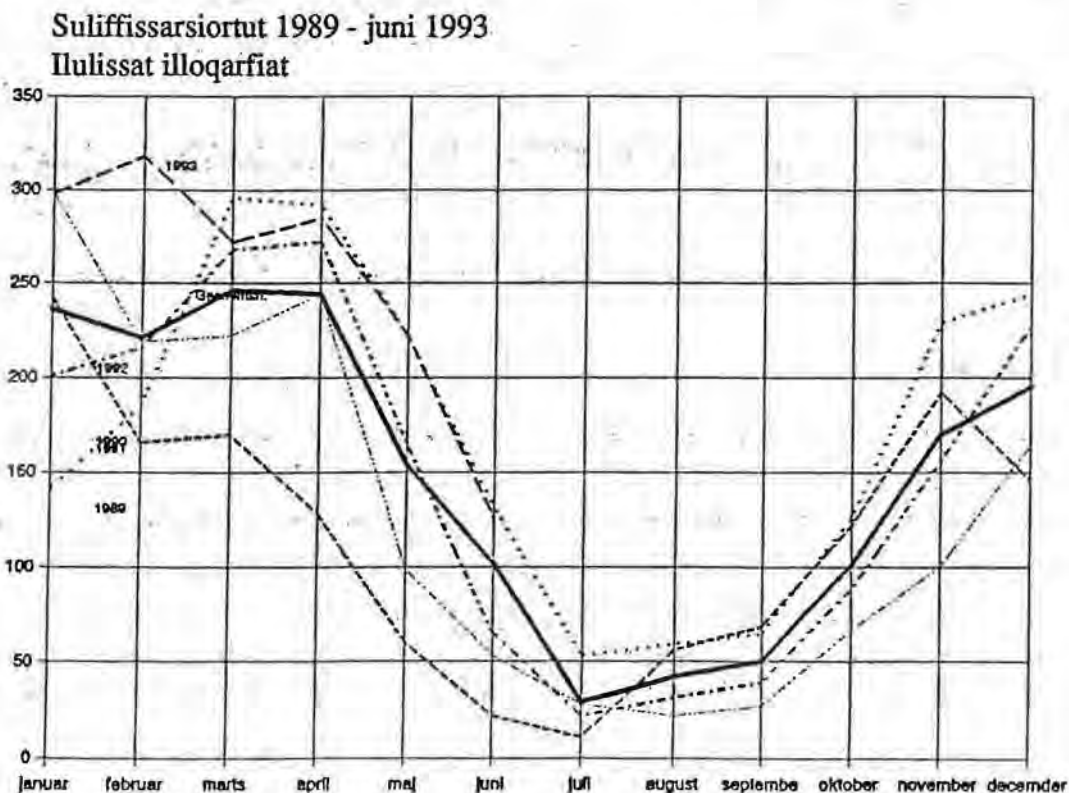
Ilulissani inuussutissarsiutigisani ikinnerujartuinnartut piniarnikkut aalisarnikkullu, amerliar-

tuinnartullu niuvernikkut sullissinikkullu, suliffeqartitileriaartuaarsimapput. Ullumikkut aalisakkanik suliffissuaq pitsaalluinnartumik tunisassiorpoq, nassataralugu suliffissaaleqisut ikinnerusut, suliffeqarfinnilu allani tamannassaaq atuuppoq kingune-raalu suliffeqarfiit amerlassusaasa innuttaasut ineriartornerannut malinnaannginnerannik.

Sikumit ukiukkut aalisarneq suliffissaaleqinerup pakkersimaneranut annertuumik pitsaqaataavoq. Taamaattumik qimmeqarneq annertuumik inuussutissarsiuteqarnermut, aalisarnermik takomariartitsinermillu inuussutissarsiuteqarnermut, pingaaruteqartuulluni.

Ilulissani inuussutissarsiuteqarfitsigut pissutsit suliffeqartitsinerup tungaatigut ukiup qanoq ilinerani assigiinngissuteqarput malunnaatilmik, ukiullu arlallit ingerlaneranni novemberimit aprilip tungaanut suliffissarsiorlut amerlasuut taamaaginartuaarsimapput, figur 1 innersuussutigineqarpoq.

Inuussutissarsiuteqarnermut pissutsit nalilerniarnannut ilaavoq piniarnikkut ingammillu aali-

Figur 1 - Suliffissarsiorlut

sarnikkut inuutissarsiuteqarnikkut ullumikkumut naleqqiullugu periarfissat atorluarneruneqarsinnaanerit. Assersuutigalugu ukiuni arlalinni kinguppaat qalerallillu amerlassusaasa appariartorerat oqaluuserineqartarsimavoq. Periarfissaasinnaasut allat kissaatiginarput. Tikkuarneqartariaqarpoq aalisakkanik tunisassialiornermi ullumikkut atorneqanngitsunik ersareqqinnaanik periarfissaqartoq.

PINIARNEQ AALISARNERLU

Immikkoortumi inuit ikiliartuinnartut suliaqarput, piniariaatsit pitsanngoriartuinnarneri pissutaallutik, aammali piniagassat ikiliartorneri pissutaallutik. Tunisarisinnaasanik allanik periarfissaqarnissaq kissaatiginarpoq.

AALISAKKANIK TUNISASSIORNEQ

Royal Greenland kisiartaalluni suliffissuaqarfiuvoq. Immikkoortoq piniagassatut periarfissaasunit aalajangerneqarpoq, ineriartortitsinerilli naleqqussaasinnaanerillu annertunerusut aqutigalugit pisaritat atorluarneqarnerulersinnaapput. Pitsanngorsakkanik tunisassiaqarnermut periarfissaqarluartutut isikkoqaralarpoq atorneqanngitsunilli.

ILLULIORNEQ SANAARTORNERLU

Immikkoortumi pisortat suliaqartitsinerinnaviat ingerlanneqarpoq. Annikitsuinnarmik namminer-sortut illuliorlutillu sanaartortuupput. Immikkoortoq ukiup qanoq ilineranit annertuumit aalajangerneqarpoq. Aasakut/ukiukkut suliaqamerit pitsaernerusumik agguataarnissaat kissaatiginarpoq.

AATSITASSARSIORNEQ

Ujaqqanik aserortikkanik qarmaanermilu atugassanik piiasoqarlunilu illoqarfinnut arlalinnut tunisassiortoqarpoq, ilaatigut ujaraajaaffitsigut ilaatigullu sioqqanik assartuinikkut. Suliaqarneq tamanna attatiinnarniarneqarpoq. Illuliornermut sanaartornermullu ujaqqanik nunap piinik ujaraajanermut periarfissaqarpoq aallartisarniarneqarporlu.

Ilulissani mittarfik allineqassappat qaqqajunnaq

qaartiterlugu piiarneqassaaq sanaartornermi atugassanik pilersuisuussalluni timmisartullu aallarnerminni aporfissaqannginnissaat qulakkeerniarlugu. Nunaminertaq siunissami ujaq-qerivigisassallugu piukkunnarluarpoq. Nunaminertami doleritsimik ujaraqarpoq ussissasialalugu tunisassialiarineqarsinnaasumik.

Kommuneqarfiup killingata iluani ukkusissanik tunisassiormissamut arlalinnik periarfissaqarpoq.

Saqqami aamaruutissanik annikitsumik nunaqarfinmi atugassanik piiaveqarpoq. Tunisassiormissamut periarfissaq tamanna attatiinnarneqarusuppoq.

Ukiuni arlalinni aatsitassarsiorluni misissuinerit ingerlanneqarsimapput inernerilu pitsaasuupput. Maannakkulli siunissami tunisassiuisoqarsinnaaneramik periarfissanik taakkulu qanoq ittuusinnaanerannik oqaaseqartoqarsinnaanngikkallarpoq.

NIUVERNEQ SULLISSINERLU

Ilulissat pisiniarfissaqarluartuupput. Ungasinnersuq isigalugu nunap ilaani tassani niuvernemik sullissinermillu ineriartortitsineq takorloorneqarsinnaavoq. Aalisarnikkut inuussutissarsiuteqarnermut sullissiviit Ilulissani amigaataapput.

Ilulissani qullersarisaarunik (nunap ilaani imaluunniit nuna tamakkerlugu) sullissiviit pisortatigoortut ikittuararsuupput, sullissiviillu tamakku pilersinnissaat kaammattorneqartariaqarpoq.

TAKORNARIARTITSINEQ

Ilulissani takornariartitsinerup periarfissarisaasa atorluarnerunissaat anguniarlugit sukumiisumik suliaqarneq aallartinneqarsimavoq. Inuussutissarsiutissatut periarfissaqarpoq pitsaasunik, sulisoqarnikkulli ukiup qanoq ilineranut atatillugu equngassuteqartoqarsinnaanera eqqumaffigisariaqarpoq. Takornariartitsinikkut naleqarluartuupput qimmeqarneq, kommunemi nunaminertat sanaartorfiunngitsut Kangia iluliarsualik ilanngullugu.

SULIFFEQARFIIT KAPITEL 5-IMUT ATASUT

Ilulissanit suliffeqarfiit Inatsisartut peqqussutaanut nr. 12-imut 22.12.1988-imeersumut avatangiisit illersorneqarnissaanut tunngasumut, Inatsisartut peqqussutaanit nr. 7-imit 13.05.1993-imeersumit allanngortinneqartumut atasuupput.

- Ujaqqanik aserorterivik, illoqarfiup kujammut-kangiatungaani Sanaartortitsiviit pigisimasaat maanna namminersortumit ingerlanneqartoq.
- Kommuneq asphaltiliorfia ujaqqanik aserorterviup eqqaani ujaraajaavimmiiitoq.
- Maskiinat atorlugit sannaviit pingasut.
- Pujoorivik, nersutinik toqoraavik nerisassanillu tunisassiorfik (KND).
- Kinguppannut suliffissuaq (Royal Greenland).
- Qaleralinnut suliffissuaq (Royal Greenland).
- Angallatinut motoorilinnut sullissiviit iluarsaasariifullu arfineq-marluk.

Kommunemut pilersaarusiornermik suliaqarnerup ingerlanneranut tunngatillugu suliffeqarfinnut tunngasut kisitsisigit paasissutissartai suliffeqarfiillu suunerisa allattorsimaffia saqqummiunneqarumaarput. Nuna tamakkerlugu innuttaasunut amerlassusissaannut missingersuummut saqqummiuteriikkamut sanilliullugu siunissami suliffinnik pisariaqartitsinissartaaq nalilerneqarumaarpoq.

2.1.3. ILULISSAT KOMMUNEATA INUUS-SUTISSARSIORNERMUT POLITIKKIA

Inuussutissarsiuteqarnermut toqqammavigisat tamakkiinngortinnissaannut ineriartortitsinissamut takornariartitsinerullu periarfissarisasa immikkut ineriartortinnissaanut toqqammavissatut kommunalbestyrelsep kissaatigaa mittarfiup allineqarnissaa, taamaalilluni Ilulissani mittarfik timmisartunik anginernik aqqusaarneqarsinnaasunngorlugu.

Tamatuma saniatigut Ilulissat kommuneata inuussutissarsiornermik pilersaarusiornermik immikkut ittumik suliaqarneq siuarsarniarpaa siunertaralugu makkunani suliffeqarfiit nutaat pilersinnissaat sakkortusarniarlugu:

Aalisarnermik inuussutissarsiuteqarneq: tunisas-

siorfinnik periarfissanik allanik pilersitsineq, pisanik allanik nioqqutissiornissamut periarfissaqarnerulerneq, aalisakkanik tunisassianik pitsanngorsaaneq, pujooriviit, nerisassat piariikkat tunisassiarineri, il.il.

Iluliornermut sanaartormermullu immikkoortumi: ingammik Qeqertarsuup Tunuani Avannaanilu illoqarfinnut allanut sanaartormerup tunisassiornerullu annertusarnera, mittarfinnik umiarsualiveqarfinnillu allisaanerit, taassumalu ataani nunaqarfinni pissut-sinik pitsanngorsaanerit.

Sullissussinermik inuussutissarsiutit: trawlerinik kutterinillu aalisariutit pitsaanerumumik sullinneri, ilinniartitsinik pilersitsineq.

Takornariartitsinermik inuussutissarsiutit: illoqarfinni, nunaqarfinni nunamilu sanaartorfiunngitsumi siunertaqartumik periarfissat annertusarneri. Suliassat ataatsimut pilersaarusiortariaqarput.

Kiisalu kommunalbestyrelsep kissaatigai *qimminut inissiisarfii* pitsaasut aasaanerani imermik pilersorneqarsinnaasut pilersinneqarnissaat, *nunaqarfinni inuussutissarsiuteqarnermut periarfissat* annertusarneri, kiisalu imigassamut sikuliornermik nioqqutissiornissamut periarfissat misissornissaat.

Kommunemut pilersaarusiornermup suliarinerata ingerlateqqinneranut atatillugu inuussutissarsiuteqarnermut pilersaarut inuussutissarsiuteqarnermut pilersaarummut tunngatillugu erseqqinnerumumik sammineqarumaarpoq.

2.1.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUSSAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Inuussutissarsiuteqarnermut pilersaarutip pingaarnerusutut ilusaata nunaminertanik umiarsualiveqarfinni inuussutissarsiutinit (aalisakkanik suliffissuaq, umiarsuarnik sullissineq il.il.), nioqqutissiorfinnit assassorlunilu suliffeqarfinnit illoqarfiillu qeqqinit.

Inuussutissarsiutinut nunaminertani inissaqassutsip sinnera figur 2-mi takuneqarsinnaavoq.

Kommunemut pilersaarusiornermup suliarinerata ingerlateqqinneranut atatillugu aatsitassarsiornermut periarfissat erseqqinnerumumik nalunaarsorneqaru-

maarput. Tamatuma saniatigut immikkut sammisat takussutissartaat inuussutissarsiutinut immikkoortortap pingaarnerusutut ilusiliusnaanik takutitsisoq suliarineqarumaarpoq.

immikkoortoc	umiars./inuuss. nunatai	annertussuseq	inissaqassuseq
B-1	umiarsualiveqarfik	15,0 ha	40% atorneqarpoq
B-3	umiarsualiveqarfik	5,1 ha	atorneqanngilaq
B-4	umiarsualiveq./marina	22,8 ha	atorneqanngilaq
B-5	inuussutissarsiluteqarfik	2,2 ha	50% atorneqarpoq
B-6	inuussutissarsiluteqarfik	0,4 ha	atorneqarpoq
B-7	inuussutissarsiluteqarfik	11,0 ha	sinn.: nunam. qulit
B-8	inuussutissarsiluteqarfik	4,0 ha	ilaa atorneqarpoq
B-9		2,2 ha	30% atorneqarpoq

immikkoortoc	ataatsimut atugassat	annertussuseq	inissaqassuseq
C-1	KNI-p pisiniarfia	0,8 ha	tamakk. atorneqarp.
C-2	Inunn. isumag. ilinniartarfik	1,6 ha	60% atorneqarpoq
C-3	atuarfik-AMS	2,5 ha	tamakk. atorneqarp.
C-4	napparsimmavik	1,3 ha	tamakk. atorneqarp.
C-5	inuusuttut najugaat	3,7 ha	tamakk. atorneqarp.
C-6	illoqarfiup qeqqa	5,6 ha	sinn.: nunam. 3
C-8	illoqarfiup qeqqa	5,0 ha	40% atorneqarpoq
C-9	atuarfik-AJB	1,9 ha	60% atorneqarpoq
C-10	oqaluffik & katersugaas.	7,9 ha	aaqqissuunneqars.
C-11	ataatsimut atugassat	3,9 ha	atorneqanngilaq
C-12	ataats.atug./takornariart.	2,1 ha	30% atorneqarpoq
C-13	illusisarfik	2,0 ha	50% atorneqarpoq
C-14	oqaluffik	0,5 ha	tamakk. atorneqarp.

Fig. 2 - Inissaqassuseq, umiarsualiveqarfik aamma inuussutissarsiutinut immikkoortut kiisalu ataatsimut atugassatut naatsorsuussat

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 1 -
INUUTISSARSIORNERMUT PILERSAARUT

Sanaartornissamut pilersaarut

suliaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
"Kalaalliaqqap" aaqqissuunnëra (B)					
Qimmeqarfiit iluarsaannëri					
Imikkap sikutassaanik nioqqutissiomeq					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersarusiami takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	100	0	0	0	
Namm. Oq. tapiissutaat	0	0	0	0	
Kommunep aningaasaliissutai	100	0	0	0	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Inuutissarsiutinut takornariartitsinermullu suliat					

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkuninnga imaqarpoq:

2.2. INEQARNERMUT PILERSAARUT

2.2.1. AALLAQQAASIUT

Ineqarnermut pilersaarutip pilersaarummi sammisat makku imarai:

- Inissat amerlisarneri.
- Najukkat pitsanngorsarneri.
- Illuliorfissat piareersarneri.

Ineqarnermut pilersaarut illut ilusaat makku imarai:

- Pisortatigoortumik najukkat attartortitat.
- Piginneqatigiilluni illuliat.
- Illuliornerit BSU-mit tapiiffigineqartut (kapitel 2 aamma 4).
- Nammineq illuliat.
- Pisortat sulisuisa illut najugaat.
- Illut privatimik pigineqartut.

Politikkip tungaatigut ulluinnarni ingerlatsineq
Teknikkip tungaatigut Ataatsimiitsitaliamut atavoq
allaffissornikkut Teknikkimut Avatangiisinullu
Pisortaqarfimmit.

2.2.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIAR-TORFISSATUT ISIKKOQARTUT

Ilulissanit ineqarnermut immikkoortoq inissaaleqinerujussuarmik illullu ataasiakkaat atugaanerujussuannik ilisarnaateqarpoq. Aammattaaq illut piusut aserfallannaveersarneqarsimanngillat naammaginartumilluunniit nutarsarneqarsimanatik.

ILLUT AMERLASSUSAAT

Ilulissat kommuneanni 31.12.1991-imi illut 1.470-iupput. Naatsorsorneqarsimavoq piffissami tassani illoqarfimmi illut 1.340-usut nunaqarfinnilu 130-ullutik.

Figur 1-imi takuneqarsinnaasutut piffissami tassani Ilulissat nunaqarfiini inissaqartitsiniarneq nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsinermut assingusimavoq, Ilulissalli illoqarfianni malunnaatilimmik nunap sinnerani illoqarfinnut allanut naleqqiullugu ajornerujussuulluni. Ineqarnissamik pisariaqartitsinermik naatsorsuineq nuna tamakkerlugu pilersaarutip nassuiaataata anguniagaa naapertorlugu

		Inlss. pisariaqart.	Matussuslineq (%)
Ilulissat	Illoqarfik	1.746	77
	Nunaqarf.	168	79
Kal. Nunaat	Illoqarfiit	19.097	87
	Nunaqarf.	3.831	79

	1990 %	1993 %	1995 %
Ilulissat	34	22	14
Illoqarfiit allat	21	11	8

Fig. 2 - Inissaaleqineq, %

< Fig. 1 - Inissamik pisariaqartitsineq

	1	2	3	4	5+	nalunaaru- titaqanng.	Katill.	Agguaqat.
Ilulissat	9,9	20,1	21,0	22,6	4,4	22,0	1.470	2,91
Kal. Nunaat	10,2	24,0	21,8	20,4	5,7	17,9	18.624	2,87

Fig. 3 - Illut angissusaat najoqqutaralugu agguataarnerat

Januarip 1.-anni	1989	1990	1991
Ilumi init amerlassusii	2,52	2,53	2,55
Ilumi najugaqartut	3,35	3,23	3,17
Najugaqartunut init qassiuneri	0,85	0,88	0,90
Inini ataasiakkaani najugalit	1,18	1,14	1,11

Fig. 4 - Init atorneqassusii

suliarineqarpoq, tassaasoq kisermaat aappariillu 20-t sinnerlugit ukiullit najugaqarfissaannik neqeroorfigineqarsinnaanerit (PB20).

Ilulissat kommuneanni piffissami ulloq mannamut ineqartitsiniarneq pitsanngoriarsimavoq, figur 2 innersuutigineqarpoq, nunamulli tamarmut agguaqatigiissitsinermut nallersuutissagaanni sulii appasinnerujussuuluni.

INIGISAT AGGUATAARNERAT

Inigisat annertussutsimut procentikkaartumik agguataarnerat figur 3-mi takuneqarsinnaavoq.

Ilaqutariit arlallit illuat - ini 1	38
Ilaqutariit arlallit illuat - init 2	199
Ilaqutariit arlallit illuat - init 3	70
Ilaqutariit arlallit illuat - init 4	11
Ilaqutariit arlallit illuat - init 5	1
Ilaqutariit ataatsit illuat - init 2	1
Ilaqutariit ataatsit illuat - init 4	6
Utaqqisut, ilaqutariit katillugit	326

Fig. 5 - Utaqqisut

Agguataarneq nunamut tamarmut agguaqatigiissitsinermut assingusupilussuuvoq.

Ilulissanili - Kalaallit Nunaanni illoqarfinnut annerusunut naleqqiullugu - illuni ataasiakkaani amerlanerpaanik inunnik najugaqartoqarfiuvoq inummullu inigisat ikinnerpaajullutik. Ilulissanut pissutsit figur 4-mi takuneqarsinnaapput.

		31.12.91	1995	2000	2005
ILULISSAT ILLOQARFIAT	Innuttaasut amerlass.	4.156	4.052	4.166	4.265
	Illuutigisat	1.340	-	-	-
	Illut akulikiss. amerl.	3,10	2,85	2,60	2,38
	Illut pisariaqartitat	1.746	1.422	1.602	1.792
	Matussusiinermut %-i	77	-	-	100
ILULISSAT NUNAQARFII	Innuttaasut amerlass.	415	445	457	468
	Illuutigisat	130	-	-	-
	Illut akulikiss. amerl.	3,19	2,95	2,70	2,47
	Illut pisariaqartitat	168	151	170	190
	Matussusiinermut %-i	79	-	-	100

Fig. 6 - Inissanik missingersuineq

ERIAGISARIAQARTUT

Ilulissani immikkoortoqarpoq ineqarfiusunik annertuunik illutaqartunik mikisunik pisoqqanik aserfallassimasunillu pilersorneqanngitsunik imaluunniit pilersugaanerluttupilussuarnik. Immikkoortortat taamaattut arlallit eriagisariaqarput sanaartoriaaseq assigiiaaq atorlugu illoqarfiup ilaatut ataqtigiiisaartutut inissisimanerat pissutigalugu. Immikkoortut pissusaat attatiinnarniarlugu illoqarfiup ilai taakku ullutsinnut naleqquttunngorsarnissaat tunaartarlugu aqqissuinissamut nutarsaanissamullu pilersaarusiortariaqarpoq.

PILERSAARUMMUT PIFFISSARITITAMI INISSANIK PISARIAQARTITAT

1996-imut utaqqisunik nalunaarsuiffimmi ingammik marlunnik initalinnik pisariaqartitsisoqartoq, figur 5 innersuussutigineqarpoq. Nalorninartuunnarpoq tamanna aningaasaqarnermut tunngasuunersoq, taamaalilluni inissat annerusut pisariaqartinneqartuugaluitakiliisinnaanermik/akileerusunnermik killilersimaneqarlutik. Ullumikkut inuusuttorpasuit siusissuklut angerlarsimaffitsik qimattarpaat taamaattumillu inuusuttut inigisaannik piumasoqaaq. Pissutaasinnaavoq iniutigisat piumasaqarnermik attassisinnaannginnerat. Inissat ilaqutariinnut meeralinnut pitsaannerusuuppata tamanna inunnik isumaginninnikkut malunnaatilimmik sunniuteqarsinnaavoq. Ilaqutariit illunut arlalinnut mikisunut immikkoortiterpata tamanna akisunerussaavoq.

Pilersaarusiap atuuffiani ineqarnermik pisariaqartitsineq immikkoortoq 1.2.3.-mi Ilulissat kommuneanit innuttaasut nutsiternerannik naatsorsuineq aallaavigalugu naatsorsorneqarsinnaavoq, figur 6 innersuussutigineqarpoq. Makku tunngavigalugit kisitsiseriaaseq pisariunngitsoq atorlugu naatsorsuineqarpoq:

- Ukioq 2005-ip tungaanut illoqarfimmi nunaqarfinnilu innuttaasut agguataarnerat taamaaginnassaaq.
- Ilulissani innuttaasut amerliartornerat procentinngorlugu = nunami tamarmi innuttaasut amerliartornerat.
- PB20 najoqqutaralugu inissanik pisariaqartitsinerup 31.12.91-imi naatsorsorsimasap assigaa

illoqarfimmi illut inunnut najugaqartunut naleqqiullutik amerlassusaat 2,38-usoq nunaqarfinnilu 2,47-usoq. Illut inunnut najugaqartuusunut naleqqiullutik amerlassusaat 31.12.91-imi tamakkiisumik matussusiivoq 100%-iulluni. Naatsorsutigineqarpoq illut inunnut najugaqartunut naleqqiullutik amerlassusaat taanna 2005-imi 100%-imik matussusiinermut assingujumaartoq. 31.12.91-imi illut inunnut najugaqartunut naleqqiullutik amerlassusaat piviusoq 3,10-uvoq 3,19-iullunilu (nunaqarfinnut). Illut inunnut najugaqartunut naleqqiullutik amerlassusaat 31.12.91-imi nalinga piviusoq najoqqutaralugu 2005-imut assigiimmik alliartortillugu nalingi takorluukkat nuutsineqassapput taamanikkussamut illut neqeroortaa sinnaasut piumasaqaataasunut matussusiisinaassallutik.

Tamanna tunngavigalugu Ilulissani ukiumi 2005-imi 1.792-inik nunaqarfinnilu 190-inik inissanik pisariaqartitsisoqassaaq. Tassa illut 452-it sananeqarnissaat pisariaqartinneqassaaq (1.792-1.340) Ilulissat illoqarfianni - assigalugu ukiumut agguaqatigiissillugu 35-nik illuliorneq - nunaqarfinnilu illut 60-it (190-130) - assigalugu ukiumut agguaqatigiissillugu tallimanik illuliorneq - taakkulu saniatigut illunut piiakkanut taarsiussassat.

Illut taarsiussassat ilanngukkaanni (missiliukkamik ukiumut illunut tallimanut aalajangiunneqarluni) ukiumoortumik illut 45-t missaasa sanasarnissaat pisariaqartinneqassaaq. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq piffissami 1988-92-imi agguaqatigiissillugu ukiumut illut sanaat 30-t missaanniittarnerat.

2.2.3. INEQARNERMUT POLITIKKI

Innuttaasut inuunerminni atugarisaasa malunnaatilimmik pitsanngorsarnissaannut ineqarnikkut atugarisat naammaginartut kommunalbestyrelsep aallaavittut toqqammavigisassatut isigai.

Tamaattumik kommunep ineqarnermut pilersaarusiornermini pingaarnerusutut siunertarivaa PB20 najoqqutaralugu ineqartitsinissaaq, anguniagarlu tamanna pilersaarusiamut piffissarititap iluani anguneqarsinnaassasoq. Aammattaaq anguniarneqarpoq ineqartitsiniarneq pingaarnerpaatillugu inigisat ilusaat ammasut pilersinnerisigut ma-

tussuserneqassasoq, kissaatigisaq piniarnermi aalisarnermilu atortunut qimminullu inissaqartitsinermik pisariaqartitsinermik naqissuserneqartoq.

Inigisat amerlisarnerannut atatillugu utoqqaat illuisa pisariaqartinneruleriartuinnarnerat ilannguttariaqarpoq.

Illut atareersut illoqarfiup kusassartarneranut, piiaanernut nutarsaanernullu ilaatittarnerataamma lu illut immikkoortoqarfiisa avatangiisaasa pitsanngorsartarnerat annertuumik pingaartinneqarput.

Nutarsaanernut piiaanernullu atatillugu eriagisariaqartutut soqutigisat immikkoortinneqassapput.

2.2.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

1. januar 1995-imi illunut inissaqassuseq figur 7-imi takuneqarsinnaavoq. Pilersaarusiornarup piffissarititaani illoqarfiup ineriartortinnissaanut nunaminertat nutaat ilanngunnissaannut pisariaqartitsisoqarnissaa ilimanaateqanngilaq, illu-

liorfissatut nunaminertaliussat illunik 475-it missaanniittunik ukiumut 2005-imut pisariaqartitaasussat amerlaqataannik imaqaarsinnaanerat tunngavigalugu.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu immikkut sammisanut takussutissiiffimmik ineqarnermut immikkoortup pingaarnerusutut ilusiliussaani takutitsisoq suliarineqarumaarpoq.

immikkoortoq	Imm. najugaqarliit	annertussuseq	inissaqassuseq
A-1	ammasoq	2,3 ha	tamakk. atorneqarp.
A-2	eqimattaat/pukkitsut	2,4 ha	tamakk. atorneqarp.
A-3	eqimattaat/pukkitsut	1,9 ha	tamakk. atorneqarp.
A-4	eqimattaat	4,0 ha	tamakk. atorneqarp.
A-6	ammasoq	12,9 ha	aaqqissuussineq
A-9	ammasoq	8,4 ha	aaqqissuussineq
A-10	eqimattaat	2,9 ha	tamakk. atorneqarp.
A-11	ammasoq	4,5 ha	sanaartorfissat 2
A-13	ammasoq	7,7 ha	tamakk. atorneqarp.
A-14	ammasoq	6,0 ha	tamakk. atorneqarp.
A-15	ammasoq	4,2 ha	tamakk. atorneqarp.
A-16	eqimattaat	2,7 ha	sanaartorfissat 1
A-17	ammasoq	4,6 ha	sanaartorfissat 2
A-18	eqimattaat	6,0 ha	tamakk. atorneqarp.
A-19	ammasoq	3,0 ha	sanaartorfissat 35-t
A-20	akuleriissut	3,0 ha	illut 100-t missaat
A-21	akuleriissut	2,2 ha	illut 80-it missaat
A-22	eqimattaat	4,5 ha	illut 30-t missaat
A-24	ammasoq	4,3 ha	sanaartorfissat 2
A-25	eqimattaat/pukkitsaq	4,8 ha	illut 70-it missaat
A-26	eqimattaat	4,1 ha	illut 110-t missaat
A-27	ammasoq	2,7 ha	illut 32-t missaat
A-28	ammasoq	2,1 ha	illut 20-t missaat

Fig. 7 - Inissianut inissaqassuseq

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUNUT PILERSAARUT NR 2 -
INEQARNERMUT PILERSAARUT

Suliassanut pilersaarut

suliat	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Qilakitsup kangia, illuliass. piareers. (FL)					
Illut 26-t, imm. A-25 (FL)					
Illut 30-t, imm. A-25 / 26 (FL)+(B)					
Utoqqarnut illut 6 (FL)					
Mathias Storchip aaqqissuunn. 1. et. (FL)					
Mathias Storchip aaqqissuunn. 2. et. (FL)					
Mathias Storchip aaqqissuunn. 3. et. (FL)					
Mathias Storchip aaqqissuunn.4. et. (FL)					
Illut nammineq sanaat (B)					
Illuliorfiss. piareers. A-27, A-21, A-20					
Illut amerlisameri A-27, A-21, A-20					

Sanaaq finanslovimut (FL) aamma /imalt. kommunep missingersuutaariut (B) ilaasoq

Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiame takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	19.876	36.100	21.300	3.800	0
Namm. Oq. tapiissutaat	18.700	28.200	19.100	3.800	0
Kommunep aningaasaliissutai	1.176	7.900	2.200	0	0

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Illunik sillimmasiineq	3.900	3.900	3.900	3.900	
Attartortitat	-1.784	-1.771	-1.758	-1.732	
Attartortitat, inuussutissarsiuqarfinnut	-41	-41	-40	-40	
Katillugit	2.075	2.088	2.102	2.128	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkuninnga aaqqissuussaavoq:

- Illunik sillimmasiineq 39-01
- Attartortitat 30-01, 31
- Inuussutissarsiuqarfinnut attartortitat 36

2.3. ANGALLANNERMUT PILERSAARUT

2.3.1. AALLAQQAASIUT

Angallannermut pilersaarusiap imarai Ilulissani angallannermut atortunut tamakkiisumik pilersaarut pilersaarummilu sammisanik makkuninnga imaqarpoq:

- Aqqusernit pisuinnaallu aqquserni.
- Ataatsimoorussamik angallanneq.
- Umiarsualiveqarfiit.
- Mittarfik / qulimiguullit mittarfii.

Sanaartornerup tungaatigut aqqusernit pisuinnaallu aqquserni pingaernerit Namminersornerullutik Oqartussat Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfianit allaffis-sornikkut akisussaaffigineqarput. Aqqusernit pi-suinnaallu aqquserniisa sinneri Ilulissat kommu-neannit Teknikkimut tunngasunik Ataatsi-miititaliamit akisussaaffigineqarput, allaffissor-nikkut Teknikkimut Avatangiisinullu Pisor-taqarfimmit.

Umiarsualiveqarfiit sanaartornerini aserfallat-saalerilu Inuutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfimmit akisussaaffigi-neqarput.

Mittarfik qulimiguulinnullu mittarfiit sanaartorneri ingerlannerilu Kalaallit Nunaata Mittarfeqarfiinit akisussaaffigineqarput.

2.3.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIAR-TORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

Angallannermut immikkoortortaqarfimmi tek-nikkikkut ineriartorneq inuiaqatigiinnut sun-niutilerujussuuvoq. Angalariaatsini tamani, nu-nakkut, immakkut silaannakkullu angallannerit akulikilliartuinnarnerat malunnarpoq.

AQQUSERNIT PISUINNAALLU AQQUSERNI

Ilulissani sumiiffiit ilaanni aqqusineqarfik ukiualuinnanguit sananeqarnermi kingorna annikippallaalersimavoq, aqqusernit ingerlaarneri tulluartuunngillat angallannerillu oqimaatsunut

oqitsunullu akulerunnerat sumiiffiit ilaanni ulorianarlunnarluni.

Ulluinnarni pisariaqartitat pissutsit atuuttut naammassisinnaanngikkaat paasinarpoq, ingam-millu malunnaatilinnik aqqiivigineqartigatik annertunerusumik artukkerneqarsinnaanatik.

Illoqarfimmi ataatsimoorussamik angallanneq siusinnerusukkut tamaloqisaartumik ingerlanne-qartoq privatimik bussutilimmit ingerlanneqarpoq. Ukiuni kingulliunerusuni pitsanngornerusimavoq. Kommune illoqarfimmi bussertitsinnermut malit-tarisassiaqanngilaq. Taxartitsisarneq annertuvoq. Tassani kommune malittarisassiaqarpoq.

Privatimik angallanneq angallariaatsinik tamanik ingerlatsiviuvuq biilillu nammineq pigisat amerliartuaarput. Pisuinnarmilli angallanneq sul-i pingaernerujuarpoq tamatumunngalu pissutsit atuuttut pitsanngorsarneqangaatsiarneqarsin-naapput.

Inuutissarsiornerikkut angallanneq nalinginnaasumik oqimaatsumik angallanneruvoq. Malunnarpoq lastbiilit, nivaatarsuit assigiinngitsut truckillu oqimaalliartuinnarnerat, aqqusernillu atuuttut artorsaatissinneqarnermut alliartuinnartumut tamatumunnga naleqquttuunngillat.

Ilulissani aqqusernit, soorlu qulaani takuneqar-sinnaasutut, ineriartornermut malinnaasimanngillat, nutarterinissarlu, annertoq, aqqusernit inger-laarnerinut suliarineranullu tunngasoq pisaria-qarpoq. Pisuinnaat qamutinillu motoorilinnik angallannerit avissaartinnerunissaat taakkununga iluaqutaassaaq.

Nunaqarfinni aqqusernit pisuinnaallu aqqutaat paarinerlugaapput, nunaqarfinnissarlu qamutit motoorillit truckit traktorillu eqqarsaatiginerullugit porsaavigisariaqartutut isikkoqarput.

Qimussit aqqutaat pingaaruteqarlunnarput, naallu illoqarfimmi aqqusernit angallavigineqartaraluartut qimussit aqqutaasa ilaat allanit aqqutigineqarneq ajorput, taamaalilluni qimussit qamutillu motoorillit

imminnut akulerunnerat sapinngisamik annikillisi-maartinneqarluni.

Angallanneq alla snescooterinik pisoq anner-tusiartuinnarpoq snescooterinillu angallannermut malittarisassior-toqarpoq angalariaatsip tamatuma ajortortai annikillisi-maartinniarlugit.

UMIARSUALIVEQARFIIT

Ilulissani umiarsualiveqarfinnut tulattarnernullu pissutsit umiarsuarnut angisuunut aalisariutinullu talittarfiliomeratigut pitsanngoriarujussuarsimavoq. Taamaattoq sulit trawlerinut kutterinullu uninnga-sarfiit amigaataapput, soorluttaaq umiarsualiviulli qinnguani umiatsianut angallatinullu minnerusunut inissaq nerukittuararsuavoq. Umiarsualivimmissaaq sioqqanik assartuiffik aalisariutinullu sullissivik amigaataavoq.

Nunaqarfinni tulattarfiit assigiinngissuteqaqaat, Qe-qertamili pissutsit naammaginatunngorsimapput.

MITTARFIK QULIMIGUULINNULLU MIT-TARFIIT

Ilulissani mittarfik 1984-imi ammarneqarpoq pingaaruteqarsimaqalunilu. Mittarfiup takissusaa 845 m-iusoq timmisartuussineq timmisartunut minnerusunut STOL-inullu killilerpaa, alliliinissarli Kalaallit Nunaanni nunataata pissusii naapertorlugit sapernaquteqarpiangilaq. Pisariaqassappat mittarfik 2000 m-inut allineqarsinnaavoq.

Ilimanami, Qeqertami Saqqamilu qulimiguulinnut mittarfeqarpoq. Oqaatsuni tamanna amigaataavoq. Nunaqarfinni ilaasunut nassatanullu atorto-rissaarutininik soqanngilaq.

Ilulissat napparsimmaviata miffigineqarsinnaa-neranut periarfissaqanngilaq, napparsimmaviulli eqqaani sanasoqarsinnaanera ajornaquteqarpa-sinngilaq.

SULIFFIIT KAPITEL 5-IMUT ATTUUMASUT

Angallannermut sanaartukkat makku Inatsisartut peqqussutaannut nr. 12-imut 22.12.1988-imeer-sumut, avatangiisit illersorneqarnissaanut tun-

ngasumut, Inatsisartut peqqussutaannit nr. 7-imit 13.05.1993-imi allanngortinneqartumut ilaapput:

- Mittarfik.

- Ilimanami, Qeqertami Saqqamilu qulimiguulin-nut mittarfiit.

2.3.3. ANGALLANNERMUT POLITIKKI

Ungasinnerususoq isigalugu pilersaarusiornikkut Ilulissani aqqusernemi nutarsaasoqassaaq. Aq-qusernit sinaat iluarsaanneqassapput aqqusermillu pissusaat nalinginnaasut pitsanngorsarneqarlutik.

Pisuinnarnut aqqusernittaag nutarsarneqassapput pisariaqartutigullu iluarsarneqarlutik, aammattaaq pissutsinik utoqqarnut, meeqqanut qamutinut aneerussivinnut assingusunullu pitsanngorsaa-soqassaaq.

Illoqarfiup illoqannginnersai misissorneqassapput pitsanngorsarneqarlutillu. Illoqannginnersat katersuuffiusarnerat pingaartinneqassapput, kusanartumik isikkoqartitsiniarneq illoqarfiup isikkua pitsaasumik sunniivigisarpaa. Tamanna minnerunngitsumik takornariartitsinermut inuutissarsiutit ineriartorfissaatut periarfissanut pingaaruteqarpoq.

Naammattunik biilnut uninngasarfeqarnissaa qu-lakkeerneqassaaq, taamaalluni aqqusinermi ta-manit ator-neqartuni uninngaartoqartarnera pinngitsoortinneqarsinnaammat.

Illoqarfimmi bussinik ingerlatsineq malittarisas-siornikkut imaluunniit najoqqutassiornikkut qu-lakkeernissaa bussillu unittarfiinik aalajangersi-masunik pilersitsinissaaq kissaatigineqarput.

Qimussit aqutaasa aqqusinernit pisuinnaallu aq-qutaannit sapinngisaq tamaat avissaangatinniar-nissaaq qulakkeertariaqarpoq.

Nunaqarfinni aqqusinernik pisuinnaallu aqutaannik pitsanngorsaanissamut ungasinnerususoq isigalugu pilersaarusiortariaqarpoq. Aqqusernit tulattarfi-mit/sissiukkanit niuverfiup, tunisassiorfiup, eq-qaaveqarfiup qulimiguulinnullu mittarfiup akor-nanni traktorinik truckinillu aqqutigineqarsin-naasariaqarput.

Ilulissat umiarsualiviata kangiutungaani umiarsualiviup allineqarnissaanut piareersaanerit ingerlatinnaeqassapput. Namminersornerullutik Oqartussat „1990-99-imi umiarsualivinnut immikkoortumut pilersaarut“-aa najoqqutaralugu, tassani amutsiviup kujataatungaani nuna manissarneqarluni, taamaalilluni nunaminertaq aalisartut trawlerillu atortorissaarutaannut atorneqarsinnaalerluni.

Ungasinnerusoq isigalugu umiarsualiviup kangiutungaani sissiukkiornissamut periarfissat misissorneqassapput, taamaalilluni sissiukkamik uninngaartarfimmik atortulersorfimmillu, aalisarnermut sullissivinnik il.il. inissaqalersinnaangusammat. Ungasinnerusoq isigalugu ikerasaliap - taassuma umiarsualivimmi ipuinnarnut sunniutaanik misissuereernermi - immemeqarnissaa aalisartullu atortuinut ilioqqaaviulernissaa kissaatigineqarpoq. Taamaaliornermissaaq umiarsualivik kaajallallugu aqqusinniortoqarsinnaassaaq illoqarfiup qeqqani aqqusernit atorneqarpallaarnerat millisarneqarsinnaalersillugu.

Siunissami sukisaarsaatitut angallatinut Itisuarsuk (Hollænderhavn) umiarsualivinnortinniarneqassaaq tassani sioqqanik assartuinnermut sissiukkiortoqarsinnaavoq. Mittarfimmut qanittuunera sukisaarsaatitut angallatinut atortorissarutitalimmik umiarsualiorfiliornissaaq (marina) pingaaruteqartuuvoq.

Nunaqarfinni tulakkiartortarfinnut talittarfeqarnernullu pissutsit pitsanngorsarnissaannut siunnersuusiortoqartariaqarpoq.

Ilimanami tulattarfik kippasissumit anorlerfigineqarajuppoq taamaattumillu angallatit umiatsiallu uninngaarfii isumannaatsut amigaataapput. Misissuinerit aallartisaataasut naammassineqareerput pissutsilli pitsanngorsarnissaannut aningaasartuutissat pissusiviusunut naleqqiullugit annertuallaartutut isikkoqarput, taamaattumik ajornartorsiutinut aqqiiviginninnissamut periarfissaasinnaasut allat isumaliutersuutinut ilanngunneqassapput.

Oqaatsuni tulattarfik 1993-imi aqqissuunneqarpoq. Tulattarfiulli tunuatungaani suli inissaqarnerloqaaq truckersornerlu sapernavippoq. Nunaminertap allineqarsinnaaneranut pitsanngorsaataasinnaasunik

nammataqarsinnaanerullu pitsanngorsarnissaanik misissuinerit aallartittariaqarput.

Qeqertami tulattarfiup nutaarluinnaap pissutsit pitsanngoriartissimaqai, tulattarfiulli tunuatungaani inissap pitsanngorsarnera kissaatiginarpoq.

Saqqami tulattarfiup eqqaani itissutsip tininngerani tulassinnaanert ajornartorsiortippai. Saliinikkut pissutsit aqqinniarsarineqarput. Umiarsualiveqarfik pitsanngorsarneqassaaq, ingammik tunisassiorfimmut aqqutaasut naammaginangillat.

2.3.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Angallannermut politikki tunuliaqutaralugu pingaarnerusutut ilusiliussami aqqusineqarfik pisuinnaallu aqqusineqarfiat sukumiinerusumik aqqissuunneqartussaaq aalajangiunneqarpoq.

Aqqusineqarfik illoqarfiup immikkoortuinik pituttuisumik pingaarnertutitamik illoqarfiup immikkoortuisa aqqusernanik sananeqaateqarpoq. Tassa avannaatungaani mittarfimmiit illoqarfiup qeqqatigoorluni, tassani illoqarfiup qeqqani sullisiviit akormanni ataqtiginnermik pilersitsineqassalluni, tassanngaanniillu illoqarfiup kujataatungaani illunut najugaqarfisigisanut attaviliisuulluni. Najugaqarfittut immikkoortortat kujamut-kangiutungaaniittut akunnerminni illoqarfiup ilaani aqqusernip sangoriarnermik attaviligaapput, illoqarfiulli ilaa taanna najugaqarfittut immikkoortortanut kujamut-kitaatungaaniittunut illoqarfiup ilaata aqqusernanik uiggiummik anartarfinnut eqqaavimmut innaallagissiorfimmullu atasumik attaviligaapput.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlaneranut atatillugu illoqarfiup ilaanut aqqusernit allisarneri, umiarsualiviup eqqaatigut aqqusernior-nissamut pilersaarutiniq ilaqartussat nassuiarneqarumaarput.

Tamatuma saniatigut pingaarnerusutut ilusiliussap aqqusinertigut pilersuiffitsigut immikkoortutigullu ingerlasutigut illoqarfiup ilaani angallanneq aalajangiiffigaa.

17 Pisuinnaaq aqqutat illoqarfiup immikkoortuinit qitiusunit aallaaveqarput najugaqarfinnullu kujammut kimmullu umiarsualiveqarfimmullu attaveqartitsillutik.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu illoqarfiup qeqqani immikkoortut uninngaarfiusut angallaffiusullu erseqqinnerusumik nalilerneqarumaarput.

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 3 -
ANGALLANNERMUT PILERSAARUT

Sullassanut pilersaarut

sullat	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Atortut assakaasull., taarsilneq (FL)					
Sullianut aningaasartuutit, teknikk. Imm. (B)					
Aqqusem. nutarterneri, Ilulissat					
Nunam. uninngaarfii pitsanngors.					
Qimussit aqutaasa qulakkeerneri					
Aqqusemit allilerneqarnerat, Ilulissat					
Aqqusemit allilerneqarnerat, nunaqarf.					
Itisuarsuk (Hollænderhavn)					
Ilimanaq, umiatsialiviit qulakkeerneri					
Oqatsut, tulakkiartorfiup pitsanngors.					
Qeqertaq, tulattarfiup aqqissuunnera					
Saqqaq, umiarsualiviup pitsanngorsarn.					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiimi takuneqarsinnaasoq

Aningaasallissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasallissutit katillugit	508	619	1.550	3.550	
Namm. Oq. tapilssutaat	0	0	1.000	3.000	
Kommunep aningaasallissutai	508	619	550	550	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Aqqusemit, ikaartarfiit, tummeqq. il.il.	446	451	459	478	
Aputaajaaneq	980	1.003	1.028	1.061	
Amutsiviit, talittarfiit puttasut, kranit	234	231	233	233	
Katillugit	1.660	1.685	1.720	1.772	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunaannga aqqissuussaavoq:

- Aqqusemit, ikaartarfiit tummeqqat il.il. 20-00
- Aputaajaaneq 21-01
- Amutsiviit, talittarfiit puttasut, kranit 68-01, 68-02

2.4. AVATANGIISINUT PILERSAARUT

2.4.1. AALLAQQAASIUT

Avatangiisinut pilersaarutip pilersaarusiormermi sammisani makkunani kommunep suliarisai makku imarai:

- Imeq atomikoq.
- Eqqaaveqarneq.
- Eqqagassat kerniskinik akullit.

Avatangiisinut immikkoortoq peqqussummit nr. 12-imit 22.12.1988-imeersumit, avatangiisit illersornissaannut tunngasumik, peqqussut nr. 7-imit 13.05.1993-imit allanngortinneqartumik killilersorneqarpoq. Peqqussutip imarai silaannarmik, imermik, sikumik nunamillu mingutsitsinerup akiorniarnernut malittarisassat.

Sanaartorfissat piareersarnerannut qullersaqarfik, tassani erngup atoriikkap eqqarnera ilanngullugu Inuutissarsiutinut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfimmit akisussaavigineqarpoq.

Kommuneqarfiup iluani avatangiisinut immikkoortoq Teknikki pillugu Ataatsimiititaliap aammalu Tekniskimut Avatangiisinullu Pisortaqarfiup ataaniippoq.

2.4.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit teknikkikkut ineriartornerat nalinginnaasumillu nutarternerat avatangiisinik artukkiartuinnarpoq. Aalisakkanik nioqqutissiornermi tunisassiorfittut suliffissuit katiteriartuinnarnerat, imermik atuineruleriartuinnarneq, atortussianik kemiskiusunik, ikumatissanik, plastikkinik allarpassuillu tassaapput avatangiisinut immikkoortoqarfimmi najoqqutari-sassat ilaannai.

IMEQ ATORNIKOQ IMERLU NUNAP QAA-NIITTOQ

Ilulissani najugaqarfittut immikkoortut nutaat tamarmik kussiorneqarput Qeqertarsuup Tunuanut sumiiffitsigut tallimatigut anillaffilikkanik. Illut

immamut qanittut arlallit namminneq kussiugaqarput.

Aalisakkanik nioqqutissiorfik imaanut kussiukatigut marlutsigut annertuumik eqqaasuuvoq.

Najugaqarfittut immikkoortut pisoqaanerit illoqarfiup najugaqarfiinik 30%-it missaanniittunik initaqarfiusut pisortat sanaavinik kussiugaqanngillat, immikkoortullu taakku kussiuinissamut pilersaarutigisanut ilaannngillat.

Naak Ilulissani ukiumut siallertarnerata nittaatarneratalu agguaqatigiissinnera annikitsuugaluartoq, 260 mm-it, nunap qaani imaarsaaneq pitsaasuusariaqarpoq, ilaatigut siallertarnera, ingammillu aputip aalersarnera eqqarsaatigalugit, aammali suliffeqarfimmi angerlarsimaffinnilu erngup atoriikkap igitassanngortinniarnera ulluni nutaaliaasuni imermik atuinerujartuinnarneq pissutigalugu ajomartorsiutaaleraluttuinnartoq eqqarsaatigalugu.

EQQAAVEQARNEQ

Eqqagassat puussianut plastikkinut katersorneqartarput eqqaaveqarfimmi inissinneqartarlutik/ikuallanneqartarlutik. Eqqaaveqarfimmissaaq sanaartormermit eqqagassat, eqqagassarpassuit katersukkat il.il. inissinneqartarput.

Ukiut ingerlaneranni Ilulissani assigiinngitsunik arlalinnik eqqaaveqartarsimavoq, taakkuli illoqarfiup ineriartornera ilutigalugu atorneerussiallutik eqqakkallu matoorneqartarsimallutik.

Eqqaaveqarfik kingulleq Sermermiut tungaaniittoq september 1993-imi matuneqarpoq, tamatumalu kingorna eqqaaveqarfik nutaaq eqqagassanik ulorianartunik ilioraaffiusinnaasoq atorneqalerluni. Taanna Nuuaarsummiippoq. Eqqaaveqarfitoqqap matoorneqarnera aallartereerpoq.

Nunaqarfimmi eqqagassat Ilulissanisulli passunneqartarput. Nunaqarfimmi tamani eqqaaveqarfitoqqarpoq matuugaasimasunik.

Ilulissani nunaqarfinnilu anartarfiit imaarneri siparnit immamut kuorarnersigut pisarput. Siparnit salinneqartarput inisseqqinneqartarlutillu. Ilulissani anartarfinnik anitsiveqarpoq kuoraavittaali kukkusumik sananeqarsimammatt assaannarmik imaa-jaasoqartariaqarluni. Ilulissanissaq anartarfiit imaarneri arlallit tankit immersimasat biilinnut tankilinnut maqiternersigut kingornalu imaanut kuorarneratigut pisarpoq. Imaaajaanq/maqiterineq ammaannartoq tulluutinnngilluinnarpoq, avatangii-sinut akornusersuisuuvoq akulikitsunillu isornartor-siorneqartarluni.

AVATANGIISIT MINGUTSINNEQARNERANUT PISSUTAASUT

Ilulissat eqqaani imaq illoqarfiup kussiomeranit imikumit salinneqanngitsumik, anartarfiit imaannik anartarfinneersunit tankineersunillu, kiisalu kinguppannik aalisakkanillu suliffissuarmut imikumik kuutsitsinermut sunniivigineqarpoq. Umiarsua-liveqarfimmissaaq angallaterpassuarnit mingutsitsisarneq akulikitsuuvuq.

Ilulissat eqqaani erngup taarsaannera pitsaasuuvuq, umiarsua-liveqarfiulli ilorpassissusaa pissutaalluni erngup taarsaannerata tamanna minguitsuutissinnaanngilaa. Aalisakkanik suliffissuit kuutsitsinera piffissat ilaatigut akornutaasinnaasarpoq, ilaatigut aalisakkat sinnikui puttasut sinerissamut umiarsua-liveqarfiulli iluanut anorimit tipisarneqartarlutik, ilaatigullu kinguppannik suliffissuarmut sulloq eqqakkanik kuutsitsiviusuq avasissusissaanik naapertuuttumik inissinneqarsimanninnera pissutaalluni erngup taarsaannera naammaginartumik iluaqutigineqanngilaq. Umiarsua-liveqarfiup isaariaata naqqani sullup kuutsitsiviusup putusimanera pissutaalluni ilaatigut umiarsua-liveqarfimmi takussaalluinnartumik mingutsitsineqartarpoq.

EQQAKKAT ULORIANAATILLIT

Ukiuni arlalialunni Ilulissat eqqakkat ulorianaatillit katersorneqarsinapput. Passunneri, nassiunneqarneri aserorternerilu tutsuiginartuuaallaarsimanngillat. Eqqaaveqarfiup nutaap pilersinneratigut neriiuutigineqarpoq pitsanngorsaattit anguneqarumaartut.

SULIFFIIT KAPITEL 5-IMUT ATTUUMASUT

Toqqorsiviit/ilioqqaaviit makku Inatsisartut peqqussutaannut nr. 12-imut 22.12.1988-imeersumut, avatangiisit illersorneqarnissaanut tunngasumut, Inatsisartut peqqussutaannit nr. 7-imit 13.05.1993-imeersumit allanngortinneqartumut ilaapput:

- Nuuaarsummi eqqakkanut ilioqqaavik, eqqakkanut ulorianaatillinnut ilioqqaavittalik.
- Nunaqarfinni sisamani tamani ilioqqaaviit.

2.4.3. AVATANGIISINUT POLITIKKI

Kommunep avatangiisinut politikkiani siunertarineqarpoq eqqilunnerup illoqarfiullu avatangiisiisa pitsaanerulersinnissaat nunamillu mingutsitsinaveersaartitsineq.

Eqqakkanut pilersaarusiortoqassaaq illoqarfimmi nunaqarfinnilu eqqakkanut ikuallaaveqalernissaq siunertaralugu, eqqakkallu annertuut ulorianartullu pillugit aalajangersimasunik malittarisassaqaalernissaa sulissutigineqassaaq.

Immikkoortunut kussiniliugaanngitsunut ungasinnerusoq isigalugu kussiuinissamut pilersaarusiorneq aallartisarneqassaaq. Tassanissaaq kuutsitsivinni pissutsinik pitsanngorsaannissat ilanngunneqassapput.

2.4.4. PINGAARNERUSUTUT ILIUSISAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Kommunemiut pilersaarusiornermik suliaqamerup ingerlanneranut atatillugu immikkut sammisarisani avatangiisinut pilersaarutip pingaarnerusutut ilusiliussaani takutitsisumik sanasoqassaaq, kussiukkallu allineqarneranut immikkoortukkuutaamik aggomiliornissaq aalajangersaavigineqarumaarpoq. Tassunga tunngatillugu kussiukkap pioreersup allisarnissaanut pisariaqartitsinerit imaluunniit pissutsini atuuttuni allannguinerit allat nalilerneqarumaarput immikkullu avatangiisinut pilersaarummut pingaarnerusutut ilutsimut takussutissamik ilanngussivigineqarumaarlutik.

Eqqaaveqarfiup initussusia figur 1-imi imm. 2.5.4.-mi takuneqarsinnaavoq.

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 4 -
AVATANGIISUNUT PILERSAARUT

Sullassanut pilersaarut

suliaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Kussinniomeq, sullut Initoqaat (FL)					
Ikuallaasarfik (B)					
Eqqaaviup aaqqissuuteqqinnera (B)					
Eqqakk. Ikuallaaviup allinera					
Kussinniomerup allinera					
Eqqakk. annertuut ulorianartullu aaqq.					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiampi takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	800	0	0	0	
Namm. Oq. tapiissutaat	600	0	0	0	
Kommunep aningaasaliissutai	200	0	0	0	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Eqqiluisitsineq	213	218	223	230	
Eqqaavilerineq	1.616	1.162	1.164	1.164	
Katillugit	1.829	1.380	1.387	1.394	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunannga aaqqissugaavoq:

- Eqqiluisitsineq il.il. 22-01
- Eqqaavilerineq 66-02, 66-03, 66-04, 66-05

2.5. PILERSUINERMUT PILERSAARUT

2.5.1. AALLAQQAASIUT

Pilersuinermut pilersaarutip pilersaarummi sammisarisat makku imarai:

- Innaallagissamik pilersuineq.
- Iermik pilersuineq.
- Kiassarnermik pilersuineq.
- Tele aqutugalugu attaveqaqatigiinneq.

Illoqarfinni innaallagissamik imermillu pilersuinerit Nukissiorfinnit ingerlanneqarput, nunaqarfinni kommunemit, teleli aqutugalugu attaveqaqatigiinneq Kalaallit Nunaanni Telemit ingerlanneqarluni.

Kiassarnermik pilersuineq avataanit kiassaanikkut Nukissiorfinnit aammalu suliffeqarfiit namminersortut imaluunniit pisortatigoortut namminneq kiassarnermik pilersornerisigut.

Kommunep iluani immikkoortoq Teknikki pillugu Ataatsimiititaliamit/Teknikkimut Avatangiisinullu Pisortaqarfinni ingerlanneqarpoq.

2.5.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

INNAALLAGISSAMIK PILERSUINEQ

1992-imi innaallagissiorfik nutaaq imermik nillusaammik illunut kiassanermik atuisoq atorneqalerpoq. Pilersaarusiormermut piffissarititami allisaanissamut periarfissaq innaallagissiorfittaamit atorneqareerpoq. Innaallagissiorfitoq sulituuppoq innaallagissiorfiussaallu sillimmatitut atugassaq aallartiinnariaq.

Siusinnerusukkut Paakitsumi imermik atuilluni innaallagissiorfiliornissaq pilersaarusiorneqarlunilu akuersissutaasimagaluarpoq, maannakkulli unitsiinnarneqarallarpog.

Innaallagissamik atuineq qaffakkiartuaarusaartuusimavoq ukiunili kingullerni taamaaginnalersimaluni.

Ilulissani tankeqarfeqarneq ukiualunni naammattussatut takorloorneqarallarpog. Innaallagissiorfiup nutaap eqqaani tankeqarfiup allineqar-nissaanut periarfissaqarpoq.

Nunaqarfinni innaallagissamik atuineq ukiuni kingulliunerusuni allipiloorsimavoq, ilaatigut tunisassiorfiit allineqarnerisigut aammali angerlarsimaffinni atortorissaarutit periarfissanngorsimane-risigut, soorlu nillataartitsiviit, qerititsiviit, igaffinni atortut innaallagiatortut, TV, video il.il.

Ilimanaq: Innaallagissiorfik (27+27+44) 98 kW-itortoq, innaallagissiorfik allineqassaaq.

Oqaatsut: Innaallagissiorfik (27+30+64) 121 kW-itortoq.

Qeqertaq: Innaallagissiorfik (64+64+64) 192 kW-itortoq, 1991-imi allineqarpoq.

Saqqaq: Innaallagissiorfik (75+75+64) 214 kW-itortoq, 1994-imi allineqarpoq.

Nunaqarfinni tamani tankeqarnikkut atortunik, ingammik solarimut/dieselimut tankinik amerli-saanissaq pisariaqartinneqarpoq.

IMERMIK PILERSUINEQ

Ilulissat illoqarfiup kangiata tungaanit nunaminertarujussuarmik imermik imigassamik pilersorneqarpoq. Imeq nunaminertamit manissuusumik isugutasumilu taseqarfinnit pissarsiaavoq. Siusinnerusukkut umiarsualiveqarfiup eqqaani kangiata tungaaniittoq taseq sapusigaq illoqarfinnik pilersuisussatut naammattuusimagaluarpoq, aalisakkanilli nioqutissiormermi atuinerulernerup pisariaqartilersimavaa tatsimit angisuumit unga-sinnerusumit (taseq imeqarfik 4) sullulik aqutiga-lugu pumpiisarfiliornissaq, taamaallunilu ukiup nalaani imeqarfik arlaleriarluni tassanngaanniit immeqqinneqartarpoq.

Imeq naammattuuvog, piffissalli ilaani, ingammik aputip aalernerata nalaani nunamit issortalimmeer-nera malugisassaasarpoq. Iermik pissarsiorfik

immikkoortup qimussimik assartuisarnerit tamangajammik tassuunaquttarnerinik sunnertisimaneqarpoq, ilaatigut Kangianit aalisakkanik piniarfinnit qimussit aqutaannit, ilaatigut illuaqqat tungaannut Oqaatsunullu qimussit aqutaannit. Imermittaag pissarsiorfik illoqarfimmut ima qanitsigaaq killeqarfik kangia tungaannut ineriartornissamik assiisuulluni.

Ilulissani sullullit imeqarfitoqqamiitaallaaveqarput, taakkulu arlaleriaammik ilaneqartarsimapput. Imeqarfik umiarsualiveqarfiup, illoqarfimmi appasinnerpaajumi inissisimavoq. Appasissusiata nassatarivaa imeq naqitsivitsigut arlalitsigut illoqarfimmi qaffasinnerusunut pumperneqartarnera, innaallagissallu qamittoomerisa nalaanni sullulinni erngup uninngaannalartarnera. Qutsisutsip assigiinngissutigaa 50 m-it missaat, illoqarfiullu allineqarneratigut annertusinerussalluni. Unittoonerit kingorna erngup pitsaassusaa ajortuusarpoq, sullulinni silaannanittoonerit naqitsineq akornusertarpaat serpalitsitsisarlu, aammattaarlu ikuallattoomeq innaallagissap unittoomerata nalaani pippat imermik qatserutissamik amigaateqalertoqarsinnaassaaq. Illoqarfiup qutsinnersaani imiisivittaarnek ajornartorsiummik aniguisitsisinaavoq.

Ilimanaq: Imeqarfimmit nunaqarfiup kujammut kangiataungaani 3 km-it missaannik ungasitsigisumiit sullulik plastikki innaallagialuq iluaqutigalugu qerisoornissaanut qulakkiigaq aqqutigalugu imermik pilersorneqarpoq. 1996-imi Saqqami tarajuaavik sananeqassaaq.

Oqaatsut: 1994-imi tarajuaavik nutaaq tankeqarfillu atulerput.

Qeqertaq: 1994-imi tarajuaavik nutaaq atulerpoq.

Saqqaq: Tatsimit nunaqarfiup avannaatungaani km ataatsip missanik ungasitsigisumit imermik pilersorneqarpoq. Sullullip qerisoornissamut qulakkeernera tunisassiorfimmi imiisiviup tatsillu akornanni utimut pumpiisarnikkut pisarpoq.

Nunaqarfimmi innuttaasut ilaatigut suli imermik imigassatut nerisassiornermilu atugassatut imeq sikumit aatsitaq piumaneruaat.

KIASSARNERMIK PILERSUINEQ

Ilulissani kiassaanermik pilersuinerpaasoq tassaavoq innaallagissiorfittaaq illoqarfiup kujammut kiataatungaaniittoq.

Ukiuni arlalinni Nukissiorfiit Jørgen Guldagerip Aqutaani illut qaleriiaat Hotel Hvide Falkilu innaallagissiornermi kissarnek sinneruttoq iluaqutigalugu avataanit kiassaasimavoq. Innaallagissiorfimmit nutaamit Severin Kristoffersenip Aqutaani illut sanileriiaat aammalu Mathias Storchip Aqutaani illut najugaqarfiit avataanit kiassarnekalerput. Innaallagissiorfiup ilaneqarneranut atatillugu immikkoortut amerlanerit kiassaanermut ilanngunneqarnissaat pilersaarutaavoq.

Najugaqarfimmi A-22-mi illuliat nutaat kiassaasarfimmit ataatsimoorussamit Nukissiorfiit ingerlataannit kiassarnekalerput.

Najugaqarfiit allat kiassaasarfimmit ataatsimoorussanit immikkoortuniittuni ataasiakkaaniittunit kiassarnekalerput.

TELE AQQUTIGALUGU ATTAVEQAQATI-GIINNEQ

Ilulissani telefonikkut attaveqaat Kalaallit Nunaanni nutaanersaallunilu nutaaliaanersaavoq, periarfissarissarluni allineqarluarsinnaallunilu.

Ilimanaq telefonikkut attaveqaammut ilanngunni-kuuvoq arfineq-pingasunullu attaviliinissamut periarfissaqarluni.

Oqaatsuni qulinut attaviliinissamut periarfissaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni radiukkut attaveqaatip nutaap atulernissaanut piffissaliussaq qimerluussagaanni takuneqarsinnaavoq nunaqarfinni pissutsit 1995-96-ip ingerlanerani pitsanngoriaateqarsinnaassat.

Aasiaat paarlaallugit Ilulissat mittarfiata timmisartunut radiukkut attaveqarnek 1993-imi ingerlatarilerpaa.

2.5.3. PILERSUINERMUT POLITIKKI

Ukiuni tullinnguuttuni innaallagissamik, imermik kiassarnermullu aammalu tele aqqutigalugu attaveqaatigiinnermik pilersuinnermik najugaqarfiit amerliartorneri illoqarfiullu ineriartornera ilutigalugu alliliinissaq pisariaqartitsineqalerumaarpoq. Ilimanami innaallagissiorfik allineqassaaq nunaqarfinnilu tamani tankeqarfiit imaqqortussusaat allineqarlutik.

Ilulissat kommuneata kissaatigaa illoqarfimmut pilersuisussatut siusinnerusukkut pilersaarusiugaasumik Paakitsumi imeqarfiliornissamut periarfissap attatiinnarneqarnissaa, nunaqarfinnilu taariikkat saniatigut atuinerup ineriartornera ilutigalugu nunaqarfinnilu nioqqutissiornermut atatillugu atuisinnaanerit allineqarnissaanut periarfissat qulakkeernissaat kissaatigineqarpoq.

Illoqarfiup imermik pilersornerata ingerlatsinerimi akornusersuutitut ingalassimaniarlugu qatsissumi imeqarfiliortoqassaaq, aamma imermik pissarsiorfissatut nunaminertap ilanngunneqarsinnaanera

misissorneqassaaq, taamaalilluni naasut ase-ruukkiartortut qimussimillu angalanerup akornutissartartai anigorneqarniassammata.

Nunaqarfinnut telefonikkut attaveqaatit pitsaanerit pisariaqartinneqarput.

2.5.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Ilulissani, Ilimanami Saqqamilu imermik pissarsiorfinnut pallitsaaliukkatut killeqarfiit nunaqarfinnut pilersaarutini takuneqarsinnaapput.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlaneranut atatillugu pilersuinnermut pilersaarummut pingaarnerusutut ilusiliussamut immikkut ittumik nunap assinganik sanasoqassaaq.

Pilersuinnermut immikkoortumi, avatangiisinut immikkoortumi kommunemilu sullissivinni nunaminertani inissaqassuseq figur 1-imi takuneqarsinnaavoq.

immikkoortoq	Immikkut atugaasut	annertussuseq	inissaqassuseq
E-1	innaallagissiorfik	0,3 ha	tamakk. atorn.
E-2	innaallagissiorfik nutaaq	1,9 ha	60% atorneq.
E-3	imeqarfik	0,5 ha	tamakk. atorn.
E-4	imiisivik	2,5 ha	atorneqanngilaq
E-5	annanik eqqaavik	0,7 ha	60% atorneq.
E-6	mittarfik, mittarfittaa	75,0 ha	25% atorneq.
E-7	mittarfik, allineqarnera	10,0 ha	atorneqanngilaq
E-8	mittarfik, antennet	3,8 ha	25% atorneq.
E-9	eqqaavik	6,5 ha	30% atorneq.
E-10	ujaqquarvik	15,0 ha	atorneqanngilaq
E-11	tankeqarfik	2,4 ha	tamakk. atorn.

Fig. 1 - Nunaminertat immikkut atugassat, inissaqassuseq

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 5 -
PILERSUINNERMUT PILERSAARUT

Sullanut pilersaarut

sullaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
SRO-mik Ingerlatsivik, sill. Innaall. (FL)					
Avataanit klassaavluup allinera (FL)					
Imeqartitsineq, Ilimanaq (FL + B)					
Innaallagissiorfiup allinera, Ilimanaq					
Tankeqarf. allineri, nunaqarfiit					
Imeq atorl. Innaallagissiorf., Paakitsoq					
Qatsissumi Imisivik					
Misissuinerit, Imermik piss. Immikkoort.					
telefonikk. attaveq. pitsanng., nunaqarfiit					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiimi takuneqarsinnaasosq

Aningaasallissutlissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasallissutit katillugit	2.450	2.000	400	2.400	
Namm. Oq. tapilissutaat	2.000	2.000	400	2.400	
Kommunep aningaasallissutai	450	0	0	0	

Ingerlatsinnermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Innaallagissamik pilersuineq	507	511	523	536	
Imissaqartitsineq	819	828	841	854	
Katillugit	1.326	1.339	1.364	1.390	

Ingerlatsinnermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunaannga aaqqissuussaavoq:

- Innaallagissamik pilersuineq 60-01, 60-03
- Imissaqartitsineq 64

2.6. KOMMUNEP INGERLATAANUT PILERSAARUT

2.6.1. AALLAQQAASIUT

Kommunep ingerlataanut pilersaarutip teknikkip tungaatigut immikkoortumi ingerlatsinermut sanaartornermullu sammisarisat imarai pilersaarusiamilu sammineqartut makku imaralugit:

- Kommunep suliffeqarfiutai.
- Qatserisartoqarfik.
- Iliveqarfiit.
- Illut sullissiviit.

2.6.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

KOMMUNEP INGERLATSINERA NIOQQUTISSIORNERLU

Kommunep ingerlatsineranut ilaapput sullisiveqarfik, sannaviit eqqaavilerinerlu. Tassunga aqqusineramik, pisinnaat aqqaannik, kussiornernik assingisaannillu suliarinninnerit ilaapput eqqaaveqarfiillu ingerlannerissaaq ilaallutik.

Illoqarfimmi nunaqarfinnilu sannaveqarpoq tamanit atorqeersinnaasunik. Sannaviit umiatsiat angalatillu minnerit glasfiberit aqqissuunnerannut aammalu qamusiornermut taakkulu aqqissuunnerinut atorqeersinnerupput. Ilulissani sannavik tamanik atorqeersinnaasoq Oqaluffiup Ataata (Kirkebugtip) eqqaaniippoq.

Ilmanami sannavik tatsip eqqaani tulattarfimmi 500 m-it missiliorlugit ungasitsigisumi inissimavoq imaanullu qaninnerusumut nuunneqarnissaa kissaatigineqarpoq. Qeqertaq 1991-imi nutaamik tamanik atorqeersinnaasumik sannavittaarpoq Saqqarlu 1992-imi.

Kommunemi nioqqutissiornermut ilaapput immikkoortukkuutaani assigiinngitsuni nioqqutissiornermut suliat suliffissaqartitsinermut allaffeqarfiup suliaasaqartitsinermut suliarititaanut attuumassuteqartut.

Mersortarfiit amernik mersornernik suliaqarput, suliali allat aamma ilaapput. Ningittakkanik, qimmit

anuinik aalisarnermut piniarnermullu atortussanik allanik nioqqutissiorneqarpoq. Plastikkinik ammalortunik pullatanik ussissaaneq kommunep sannavia suleqatigalugu ingerlanneqarpoq.

Ilulissat kommuneata 1988-imi asfaltiorfik pilersippaa, taannali ingerlanngilaq.

QATSERISARTOQARFIK

Ilulissani qatserisartut Aron Mathiesenip Aqqaaniippoq. Qatserisarfik Sanaartortitsivitoqqap biilinut aqqissuisarfitoqaanik - taanna atorunnaarpat - allineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Maannakkut aqqissuisarfik namminersortumut Sanaartortitsiviup aqqissuisarfittut sannavianik toqqorsivianillu ingerlatsisumut attartortinneqarpoq.

Namminersornerullutik Oqartussat uuliassaqartitsiniarnermik piareersimaneranut toqqorsivianik Ilulissani qatserisartoqarfimmiittoqarpoq.

Nunaqarfiit tamarmik illuaqqamik kiassakkamik qatserisarfeeraqarput inatsisit najoqqutaralugit isumannaallisaanermut atortorissaarutilinnik.

ILIVEQARFIIT

Iliveqarfiit pilersinneri, ingerlanneri paarinerilu kommunenut akisussaaffinngorsimapput. Ilulissat sisamanik iliveqarfeqarpoq, taakkunani mittarfiup tungaanut aqqusernip sanianiittoq kisimi atorluni. Ingerlanneqarnera Palaseqarfik suleqatigalugu kommunep sulisuinit ingerlanneqarpoq. Immikkoortoq 2.9. innersuussutigineqarpoq.

ILLUT SULLISSIVIIT

Taamaallaq Saqqami illoqarpoq sullissivimmik. Illu katersortarfimmut atatillugu, kiassaqaatigitillugu teknikkikkullu atortorissaarutinik atueqatigitillugu sananeqarsimavoq.

Ilmanami tamanit atorqeersinnaasumik uffarfarfeqarpoq errorsiveqarlunilu.

2.6.3. KOMMUNEP INGERLATAANUT POLITIKKI

B-124-p B-176-illu qatserisartoqarfimmit atorneqalernissaat, biilnik aaqqissuisarfiup nuunneranut atatillugu kissaatiginarpoq. Tamatuma saniatigut sungiusarnernut periarfissaqarfiit pilersinnissaat.

Iliveqarfiup allineqarnissaanut pilersaarusiortoqassaaq, ilaatigut mittarfeqarfiup aqutaata eqqaani sannavinnut illuaraliorneq ilanngullugu.

Iliveqarfitoqqat ungaluugaat aaqqissuunneqassapput.

Ilulissani, Ilimanami Oqaatsunilu sannaviit tamanit atorneqarsinnaasut aaqqissuunneqassapput.

Ilimanami, Oqaatsuni Qeqertamilu illunik sullissivinnik sananissanut periarfissat misissorneqassapput.

2.6.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Kommuniemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu kommunep ingerlataanut pilersaarusiarnut pingaarnertut ilusiliussap nunap assitaanik immikkut ittumik sanasoqassaaq. Tassungalu kommuneqarmmi allaffissornermut tunngasoq ilanngullugu.

Iliveqarfiit inissaqassusiat figur 2-mi, imm. 2.9.4.-mi takuneqarsinnaavoq.

PERIUSISSATUT PILERSAARUT **IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 6 -**
KOMMUNEP INGERLATAANUT PILERSAARUT

Sulianut pilersaarut

suliaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Illu sullissivik, Qeqertaq (FL + B)					
Illunik tigusaqarn., qatserisartoqarfik					
Iliveqarfiup allinera, Ilulissat					
Ungaluukkat aaqqissuunneri, iliveqarfiit					
Aaqq., sannaviit ataats. atukk., nunaqarf.					
Illu sullissivik, Ilimanaq					
Illu sullissivik, Oqaatsut					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiimi takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	1.295	600	0	0	
Namm. Oq. tapliissutaat	1.100	600	0	0	
Kommunep aningaasaliissutai	195	0	0	0	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Kommunep ingerlatai	1.263	1.330	1.344	1.366	
Teknikkikkut ingerlatsineq alla	1.063	1.068	1.068	1.078	
Qatserisartoqarneq paaviaanerlu	1.482	1.482	1.482	1.482	
Iliveqarfiit	20	20	21	21	
Tapiissutit il.il.	176	133	134	135	
Katillugit	4.004	4.033	4.049	4.082	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunannga aaqqissuussaavoq:

- Kommunep ingerlatai 23
- Teknikkikkut ingerlatsineq alla 27
- Qatserisartoqarneq paaviaanerlu 25
- Iliveqarfiit 26
- Tapiissutit il.il. 28

2.7. INUNNIK ISUMAGINNINNERMUT PEQQINNISSAMULLU PILERSAARUT

2.7.1. AALLAQQAASIUT

Inunnik isumaginninnermut peqqinnissamullu pilersaarutip pilersaarummi sammisat makku imarai:

- Pisortatigoortumik ikiorsiissutit.
- Pinaveersaartitsineq.
- Meeqqat inuusuttullu.
- Utoqqarnik isumaginninneq.
- Peqqinnissap tungaatigut pissutsit.
- Politi eqqartuussiveqarnerlu.

Immikkoortoq politikkip allaffissornerullu tungaatigut Inunnik isumaginninnermut Ataatsimiitialiap aammalu Inunnik isumaginninnermut Allaffeqarfiup ataaniippoq.

2.7.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

PISORTATIGOORTUMIK IKIORSIISSUTIT

Ukiuni kingulliunerusuni pisortatigoortumik ikiorsiissutit amerleriarujussuarsimapput. Tamatumunga pissutaavoq aalisakkanik inuutissarsiutit ukiup qanoq ilineranut attuumassuteqarnerujussuat, ukiuni kingulliunerusuni nioqqutissiorfinni suliap pitsanngornerujussuanit sakkortusarneqartoq.

Komunemi illuliornernut sanaartornernullu suliaqartitsinerit aningaasakilliartuaarnermit sunniivigineqarsimapput.

Pisortatigoortumik ikiorsiissuteqarnermik pisariaqartitsineq annertusiartuinnarpoq, tassunga ilaqutariissutsit ilusaasa allanngoriartorneri, suliffissaqarniarneq, inunnik isumaginninnermi ikiorsiisarnerit pitsanngorsaavigineqarneri pisariaqartitsinerup annertunerulerneranut pissutaataallutik.

PINAVEERSAARTITSINEQ

Pinaveersaartitsinerimut suliaqarnermi pingaarnerusutut assigiinngitsutigut paasisitsiniaanermik, peqatigiiffinni, namminersortunik peqatigiiffeqarfinni assingisaannilu ingerlatsineruvoq.

Ilulissani Mathias Storchip Aqqutaani najugaqarfimmi ajornartorsiortut orniguffigisinnaasaat (Arnat Illuat) aalajangersimasumik pilersinneqarsimavoq.

Pisortatigoortumik pinaveersaartitsineq aalajangersumik pilersaarusiornermut ukiuni kingulliunerusuni ilanngunneqartalersimavoq.

MEEQQAT INUUSUTTULLU

1976-imiilli meeqqani inuusuttunilu „amerlasuuk-kaanit“ sunniutaasut annikilliartorsimapput maannalu malunnaataarullutik. Taamaattorli paaqqinniffiit tungaasigut matussutaasussatut aalangiussaq naapertorlugu matusisoqarsimanngilaq.

Paaqqinnittarfiit nutaat atorneqaleraluartut paaqqinnittarfinni inissanut utaqqisut ikiliartunngillat. Ilaqutariit aaqqissuussaanerisa allanngorneri aammalu nuuttarnerit nassataarat paaqqinnittarfinni inissanik nutaanik pilersitsinissap pisariaqartitsineqarnera. 1993-imi nuna tamakkerlugu pissutsinut sanilliullugu inunnik isumaginninnermi sullissiviit takussutissaat figur 1-imi takuneqarsinnaavoq. Takuneqarsinnaasutut matussusiinermut procenti nuna tamakkerlugu matussusiinermut procentimit qaffasinneruvoq, illoqarfiilli annerpaat tallimanut sanilliullugu sulii appasinneraalluni.

UTOQQARNIK ISUMAGINNINNEQ

Ilulissani Utoqqaat illuat allineqarpoq 23-niit 36-nut inissaqartilerlugu. Ilulissani napparsimmavimmissaaq Ilulissat kommuneata paaqqinniffiit aqqaneq-marluk missaat atugarai.

Ilulissat illoqarfianni nunaqarfiinilu utoqqaat najugarisaannik illoqartiterpoq.

Angerlarsimaffimmi ikiuineq angerlarsimaffinnilu napparsimasunik ikiuineq utoqqarnik sullissinnermi pingaaruteqartuupput.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu meeraaqqat meeqqallu

paaqqinnittarfinniittussat qanoq amerlatigisut inissaqartinneqarsinnaatigineri nassuiarneqassapput aammalu pilersaarusiornermut piffissarititami pisariaqartitsinerup naatsorsuutigisap amerli-sarneqarumaarpoq. Aammattaaq nuna tamakkerlugu innuttaasunik missingersuusialu tunngavigalugu utoqqaat pillugit missingersuusiortoqassaaq. Ilanngullugulu pilersaarummi sammisanik peqqinnissamik, politiinik eqqartuussive-qarfimmullu pissutsit nassuiaasoqarumaarluni.

2.7.3. INUNNIK ISUMAGINNINNERMUT PEQQINNISSAMULLU POLITIKKI

Nalinginnaasumik anguniagaavoq paaqqinnittarfinni inissat naammattut, utoqqaat illui utoqqaallu ataatsimoorussillutik illui pilersioorneqarnissaat.

Pinaveersaartitsineramik suliaqarnerup pitsanngor-sarnissaa pisortallu ikiorsiissutaanik pisaria-qartitsinerup apparsarnissaa pisariaqartinneqarput.

Kommunemut pilersaarusiornermik suliaqarnerup ingerlanneranut atatillugu inunnik isumaginninnermi alliliinissamut pilersaarusiaq suliamut ilanngunneqarumaarpoq.

2.7.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Kommunemut pilersaarusiornermik suliaqarnerup ingerlanneranut atatillugu inunnik isumaginninnermut peqqinnissamullu pilersaarutip pingaarnerusutut ilusaanut takussutissialu paaqqinniffinnik pioreersunik pilersaarutaasunillu il.il., taakkulu illoqarfimmi inissimanerisa nassuiaataannik takutitsisoq suliarineqassaaq.

	paaqqinn. inissat	paaqqinn- niffiit	0-6-inik ukiullit	matussusii- nermut %-i	utaqqisut	utaqqisut %-ii
Ilulissat	307	28	636	53	149	23
Kal. Nunaat	3.248	433	7.851	47	1.514	19

Fig. 1 - Paaqqinniffinni matussusiineq

PERIUSISSATUT PILERSAARUT IMMikkoortumut PILERSAARUT NR 7 - INUNNIK ISUMAGINNINNERMUT PILERSAARUT

Sulianut pilersaarut

suliaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Ukiukkaanut agguataarl. init 52-it (FL)					
Sunng.angerlarsimaff. init 40-it (FL + B)					
Utoqqaat illuat init 14-it (FL + B)					
Ilulissat napparsimmaviat (FL)					
Aleqap ungalulersornera					

Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiame takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	5.800	17.400	0	0	
Namm. Oq. tapiissutaat	2.600	11.800	0	0	
Kommunep aningaasaliissutai	3.200	5.600	0	0	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Pisortat tapiissutai inuussutissatullu ikiors.	14.670	14.812	14.955	15.099	
Suliassaqaartitsiniarneq	3.193	2.938	2.980	3.019	
Meeqqat inuusuttullu	18.922	19.284	19.680	20.095	
Utoqqaat pitsorluttullu	13.517	13.742	14.008	14.281	
Katillugit	50.302	50.776	51.623	52.494	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunanga aaqqissuussaavoq:

- Pisortat tapiissutai inuussutissatullu ikiorsiissutai 45, 44
- Suliassaqaartitsiniarneq 46
- Meeqqat inuusuttullu 40, 41
- Utoqqaat pitsorluttullu 47

2.8. ATUARFEQARNERMUT PILERSAARUT

2.8.1. AALLAQQAASIUT

Atuarfeqarnermut pilersaarutip pilersaarusiame sammisat makku imarai:

- Atuarfeqarfik.
- STI-mi ilinniagaqarneq.
- Ilinniagaqarfiit allat.

Meeqqat atuarfiat kommunemit ingerlanneqarpoq imaraalu atuarfik pingaarnaq ukiuni qulingiluaani atuarfigisassaq, ukiunilu pingasuni atuarfik ingerlaqqiffik kursuserfillu. Meeqqat atuarfiat Namminersornerullutik Oqartussatakisussaaffigaat Inatsisartut peqqussutaannit nr. 8 15.04.1991-meersumit malittarisassiorneqarluni.

Kommunemi kommunalbestyrelse qullersaasutut ingerlatsisuuvoq. Ulluinnarni ingerlatsineq Kultureqarnermut Ilinniartitsinermullu Ataatsimiititaliamit ingerlanneqarpoq allaffissornikkullu Kultureqarnermut Ilinniartitsinermullu Pisortaqarfimmit ingerlanneqarluni.

Inuussutissarsiutinut ilinniarfik (STI-mi ilinniagaqarfik) Naalakkersuisut ataanniipput immikkoortumilu qullersaasutut ingerlatsineq Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut ilagiinnullu Pisortaqarfiup ingerlappaa.

2.8.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

ATUARFIIT ATUARTULLU AMERLASSUSAAT

1976-81-imi meeqqat atuartut 1.000-it missaanniipput tamatumali kingorna ikiliartorusaalersimallutik, taamaalilluni Ilulissat kommuneanni 1994-95-imi meeqqat atuartut 835-usimapput, taakkunannga 764-it Ilulissat illoqarfianni. Figur 1 innersuutigineqarpoq.

Atuarfik Mathias Storch 1956-imi sanallugu aallartinneqarpoq 1965-illi 1972-illu akornanni annerpaamik sananeqarsimalluni. Atuarfik Jørgen Brønlund 1976-imi sananeqarpoq. Atuarfinnut

atuartunut angerlarsimaffik 1969-imi sananeqartoq ilaavoq. Atuarfiit atuartullu angerlarsimaffiat sananeqarnermik kingorna malunnaatilimmik nutarterneqarsimanngillat.

Nunaqarfinni 70-ikkut naalerneranni meeqqat atuartut 160-it missarivaat. 80-ikkut naalerneranni ikileriarujussuarput 60-it missaannaanniilerlutik, maannakulli amerleriaqqippat meeqqat 71-ingorlutik. Ilimanami atuarfik 1947-mi sananeqarpoq. Oqaatsuni atuarfik oqaluffiutigisoq 1957-meersuuvoq. Qeqertami atuarfik oqaluffiutigisoq 1928 sanaajuvoq 1984-imi allineqarluni. Nunaqarfimmi 1992-imi oqaluffiliortoqarnerata kingorna illu atuarfittuinnaq atorneqalerpoq. Saqami atuarfik 1960-imi sananeqarpoq 1984-imi allineqarluni.

Ilulissani STI-mik atuarfik 1988-imi inunnik isumaginninnermut allaffeqarfitoqqami pilerinneqarpoq. 1991-imi kommunep allaffiata eqqaani allakkerivitoqqamut nuutsinneqarpoq. Atuarfimmi ukiut tamaasa ilinniartut 45-t missaat aallartittarput.

PISSUTSIT QANOQ ISSUSAAT

Ilulissat illoqarfianni Atuarfik Mathias Storchimi Atuarfik Jørgen Brønlundimilu meeqqat atuarfianni klassit nalinginnaasut inissaqartinneqarput naammapput, ilaatigulli init fagit ilaannut atorneqartut allineqarnissaat pisariaqartinneqarluni. Atuarfiit aqqissuunnissaat nutarsarnissaallu nalinginnaasumik pisariaqartinneqarpoq.

Nunaqarfinni meeqqat atuarfii naammattuupput, taakkunanissaarli nutarsaanissaq pisariaqartinneqarpoq.

Atuartunut angerlarsimaffik nutarsarneqartarpoq.

STI-mut ilinniarfik aningaasat ikittuinnaat atorlugit allakkerivitoqqami inissinneqarpoq initaali miki-suupput naammangivillutillu. Ilinniagaqalersinnaasut amerlanerusut STI-mut ilinniarfimmu qinnuteqarpata ilinniarfiup avataani inissarsiortoqartariaqassaaq. Ininik faginut ataasiakkaanut tul-luussakkanik soqanngilaq.

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu pilersaarusiornermut piffissarititami atuartunut missingersuusiaq suliarineqarumaarpoq. Umiartortunut ilinniarfittaaq ilanngunneqarumaarpoq.

2.8.3. ATUARFEQARNERMUT POLITIKKI

Nunaqarfimmi atuarfiit pilersinnissaat anguniagaavoq atuarfiillu pioreersut allineqarnissaat aaq-qissuunnissaallu, ingammik faginut aalajangersimasunut init eqqarsaatigalugit anguniarneqarluni.

STI-mut ilinniarfik allineqartariaqarpoq inuussutissarsiutinullu ilinniarfiit amerlanerit pilersinneqartariaqarput.

2.8.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu atuarfeqarnermut pilersaarummut pingaarnerusutut ilusiliussap takussutissartaa immikkut ittoq suliarineqarumaarpoq, tassani atuarfeqarnerup illoqarfiullu qeqqata ilusaa takutinneqarluni.

	1. klasse	2.-9. klasse	klasset immikkoort.	10.-12. klasse	katillugit
Ilulissat	89	519	-	156	764
nunaqarfiit	8	63	-	0	71

Fig. 2 - Atuartut

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 8 -
ATUARFEQARFIMMUT PILERSAARUT

Sullanut pilersaarut

sullaq	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Ilinniagaqarfik (B)					
Allanngortiterineq, AMS (B)					
Atuarfiit allineri, Ilulissat					
Aaqqissuussinerit, atuarfiit atuuttut					
Allisaaneq, STI-mut atuarfik					

 Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

 Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pilersaarusiimi takuneqarsinnaasoq

Aningaasaliissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasaliissutit katillugit	2.225	2.000	0	0	
Namm. Oq. tapiissutaat	0	0	0	0	
Kommunep aningaasaliissutai	2.225	2.000	0	0	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Atuarfeqarfik	30.646	31.115	31.727	32.046	
STI	559	563	576	583	
Katillugit	31.205	31.678	32.303	32.629	

Ingerlatsinermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunannga aaqqissuussaavoq :

- Atuarfeqarfik 50
- STI 52

2.9. KULTUREQARNERMUT SUNNGIFFIMMILU SAMMISANUT PILERSAARUT

2.9.1. AALLAQQAASIUT

Kulturimut sunngiffimmilu sammisanut pilersaarutip pilersaarummi sammisat makku imarai:

- Kulturi.
- Sunngiffik tunngasut.
- Eriagisassanut tunngasut.

Kultureqarnermut sunngiffimmilu sammisanut pilersaarutip sammisat immikkoortut allat pilersaarutaannut pingaarutilittut ilaasut imarivai. Ingammik inuussutissarsiornermut pilersaarummut (nunamik allannugtsaaliuineq takornariartitsinerlu), atuarfinnut, meeqqanut inuusuttunullu immikkoortoqarfimmut utoqqarnullu immikkoortoqarfimmut qanittumik attuumassuteqarpoq.

Immikkoortoq Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Ataatsimiititaliamut aamma Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu Pisortaqarfimmut atavog.

2.9.2. PISSUTSIT ATUUTTUT INERIARTORFISSATULLU ISIKKOQARTUT

KULTURI

Oqaluffiit: Ilulissat illoqarfiat marlunnik oqaluffeqarpoq, Zionip oqaluffia 1781-imi sananeqarpoq 1921-milu inigisaminut nuunneqarluni, aammalu Naalakatta Illua aamaruutissarsiorfimmitt matuneqartumit Qullissanit 1976-imi illoqarfimmut nuunneqartoq.

Ilimanami Saqqamilu oqaluffeqarpoq mikisunik pisoqqanik. Qeqertaq 1992-imi oqaluffittaarpoq, taamaallaat Oqaatsut oqaluffeqavinnigilaq aturfimmili naalagiartarfeqarluni.

Appani oqaluffitoqarpoq matusimasamik ator-neqarsinnaanngitsumik. Illu eriagisariaqarpoq.

Katersugaasivik. Ilulissat katersugaasivia Ilulissani palasip illutoqaani seminariatoqaanilu 1848-mi sananeqartumi 1978-mi annertuumik aaqqissuutereernerata kingorna atorneqalerpoq. Ilulissanissaaq

illut pisoqaanersaat aaqqissuunneqareernerata kingorna 1985-imi katersugaasivittut atorneqalerpoq. Katersugaasivittut atorneqalersog kingulleq tassaavoq quersuatoq KNI-mit pigineqartoq.

Namminersomerullutik Oqartussat suleqatigalugit *itsarnitsat* arlallit nalunaarsorneqarlutillu allannugtsaaliugassanngortitaapput. Najugaqarfiusimasut Qajaa, Sermermiut Saputillu taaneqarsinnaapput. Kommunemi sumiiffinni assigiinngitsorpassuarniipput nunaqarfiit qimatat najugaqarfiillu, tuperfigisatoqqat, qimatuliviit ilerfillu.

Kulturip inersua. Ilulissani kulturip inersua 1988-imi illoqarfiup timersortarfianut atasunngorlugu sananeqarpoq. Inimi 680 m²-inik angissusilimmiipput isiginnaartitsisarfik, ataatsimiittarfik, igaffik sassaalliutissanik piareersaavittalik, atisanik inissiisarfik perusuersartarfiillu

Katersortarfiit. Ilulissat katersortarfitoqaa, B-211 1962-imi sananeqarpoq qitiulluinnartumilu inissisimalluni. Nutartertarialipilussuavoq aserfallannaveersaartariaqarlunilu.

Ilimanap katersortarfia 1988-imi sananeqarpoq pitsaasuullunilu. Oqaatsuni katersortarfik 1923-meersuavoq. Illu eriagisariaqarpoq ilusaalu pitsaavoq, nutartertariaqartuuvorli aserfallannaveersaartariaqarlunilu. Qeqertami katersortarfik 1977-meersuavoq. Illu annertuumik aserfallat-sinnaveersaartariaqarpoq. Saqqamiippoq illu ataatsimiittarfik eriagisariaqartoq 1928-meersog. 1992-imi illu ataatsimiittarfik/katersortarfik nutaaq atorneqalerpoq. Illup katersuuttarfitoqqap sumut atorneqalernissaa aalajangiiffigineqanngilaq.

Illoqarfiup aviisia. Iluliarmioq 1949-mi aallartinneqarpoq, naallu arlalialunnik unittoortarsimagaluarluni maannakkut illoqarfiup aviiseraa ingerlalluartoq ukiut 44-ssaanni saqqummersartoq.

Illoqarfiup TV-a. Arctic TV 1972-imi namminersortutut TV-utileqatigiiffittut aallartinneqarpoq sapaatillu akunnerata ingerlanerani arlalinnik illoqarfimmiit aallakaatissiortarpoq.

Illoqarfiup TV-a maanna Inussussuarmi aallakaatitsivimmit aallakaatitsisarpoq qaammataasallu aqutugalugit aallakaatitassianik ingerlatitseqqitarluni.

Atuakkanik atorniartarfik. Ilulissat atuakkanik Mathias Storchip Atuarfianiippoq, inigisarli mikivoq atuagaatillu pigisaq arriitsuinnarmik nutarterneqarlutillu amerlisarneqarput.

Nalliuttorsiorfiit. Ilulissat illoqarfiat aalajangersimasumik nalliuttorsiorfarfeqanngilaq. Qulimi-guullinnut mittarfitoqaaq Sermermiut tungaaniittoq nalliuttorsiornermut annertunerusunut ator-neqartarpoq inissisimaffialu pitsaasuulluni. Nuna-minertat allat ukiumi kingulliunerusuni ator-neqartarsimapput, soorlu Hotel Arcticipeqqaani nuna-taq illoqarfiup tungaanut isikkivigilluartoq.

Nunaqarfinni nunaannarmilu sumiifiit assigiin-ngitsut qangali nalliuttorsiornermut ator-neqartarsimapput aalajangersimasunilli nalliuttorsiorfe-qanngilaq.

Eqqumiitsuliortut peqatigiiffiat. Ilulissani eqqu-miitsuliortut peqatigiiffitaarsimapput kissaa-taavorlu sannavimmik suliffiusumik saqqummer-sitsivittalimik, ilaatigut takomariartitsinermi sulianut atasuusumik pilersitsisoqarnissaa.

SUNNGIFFIMMI SAMMISAQARNERMUT IMMIKKOORTOQ

Sunngiffimmi ilinniartitsineq Kultureqarnermut Ilin-niartitaanermullu Pisortaqaqfinni ingerlanneqarpoq pingaarnerusumillu atuarfeqarfiup illuutaani ima-luunniit timersortarfimmi ingerlanneqartarluni. Sunngiffimmi ilinniartitsinermi peqataasut nike-rartuupput qinnuteqaatilli nalinginnarmik amer-lasuupput. Sunngiffimmi ilinniartitsinermut atatil-lugu nunaqarfiit atuarfiini sisamani ilinniarnermik nangitsinermik ingerlatitseqqinnermillu annertuu-mik ilinniartitsisoqartarpoq.

Ilulissani sunngiffimmi periarfissaasut pingaar-nerusumik timersornermut sammisanut peqati-giiffinnilu sulianut assigiinngitsunut tunngasuupput.

Ilulissani Inersuit tassaapput timersortarfittut inersuaq kulturillu inersua minnerulaartoq,

taakkunungalu atasut cafeteria, ataatsimiittarfiit, atisanik taarsiisarfiit il.il. Illumi najugaqarto-qarsinnaavoq. Inersuup atortorissaarutai inersuit akiatungaaniittumiittumi arsaattarfimmi pisunut ator-neqartarput.

Katersortarfiit nunaqarfiillu atuarfiit sunngiffimmi sammisanuttaaq ator-neqartarput. Nunaqarfinni nunaminertat timersortarfisat pitsaassutsimikkut assigiinngiaartut ator-neqartarput.

Ilulissani timersornermut tunngasut innuttaasut sunngiffimminni sammisaannut annertuumik ilaapput. Ilulissani arlalinnik timersornermut tunngasunik peqatigiiffeqarpoq tamangajammillu inersuit kommunemilu ataatsimut atugassianik atuinissaminnut innersuunneqartarput.

Sisoranermik timersuutini ujakkaarneq anneru-sumik aallunneqarpoq Ilulissammi qaqqaqanngilaq portusuunik sisoraatinik unammissutaasartunik aallussinissamut periarfissiinani. Ujakkaarnerli pitsaasumik killisimaffeqaropq Ilulissallu nunataa-timersuummut tassunga tulluuttuavoq.

Sunngiffimmi imaani angallanneq innuttaasut ilarujussuannik aallunneqartarpoq naallu immami angalasinnaaneq ukiumi sikuunerata killiler-taraluaaraa Ilulissaniippat angallaterpassuit sunngiffimmi ator-neqartartut. Qeqertarsuup Tunua Qeqertarsuarmut ilaatigut illersorneqarluni inissisimavoq imartaalu assigiinngiaarlunilu takusassarpassuaqarpoq. Ilulissani umiarsua-liveqarfinni pissutsit nerukilliorfitsippat naallu angallatillit peqatigiiffiat nammeneq puttasunik tulattarfinnik allanillu atortorissaaruteqaraluartut immikkoortoq taanna suli amerlanernik sun-ngiffimmi angallatinut inissaqartitsigaanngilaq.

Taamaattumik kommunemut pilersaarutip Itisuar-suk (Hollænderhavni) siunissami sunngiffimmi angallatinut inissiisarfit atortorissaarutitalittut innersuussutigaa.

Umiatsiaaqqanut inissiiviit Minnerup Aqqutaata eqqaaniippat umiarsualiviullu qinnuata ilaa umi-atsiaararsorfutik aalisartunut immikkoortinne-qarpoq. Nunaqarfinni immikkoortut umiatsianut immikkoortinneqassapput. Nunaqarfinni inuutis-sarsiutugalugu sunngiffimmilu angallannermik angalaarneq avissaarsimatinneqassaaq.

Sunngiffimmi asimi illuutigisat Ilulissat avannamut kangiutungaani sinerissamiipput, tassani Kangerluarsuk Kangersunerlu ornigineqarnerullutik. Illuaqqat ukiualuinnanguit matuma siorna akuttupput ukiunili kingulliunerusuni illuliorfissanik pisariaqartitsineq annertusiartuinnarsimalluni. Illuaqqat akuttussusaat 100 m-iuvoq taamaalilluni nunataq artukkerpallaarneqassanngimmat. Immikkoortut nutaat ilanngunneqarnissaat illuaq-qiornermullu malittarisassat aalajangiunnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Atuarfeqarnermut sunngiffimmilu ilinniartitaanermut immikkoortut imminnut attuumassuteqartuupput taamaalilluni ilinniartitaanermut immikkoortumi pitsanngorsaait sunngiffimmi ilinniartitaanermut immikkoortumi pitsanngorsaanissanut pisariaqartitsinermik matussusiisinnalluni.

Sunngiffimmi atortuutit maannakkut naammattuusutut naatsorsuutigineqarput. Ungasinnerusooq isigalugu immikkoortuni tamangajanni pitsanngorsaasoqarnissaa kissaatiginassaaq.

Inersuarni arsaattarfimmilu timersornikkut sammisat piumasarisaasunik matussusiisinnapput naak ingerlatsineq aserfallatsaaliunerlu atuinermi nungullarsaanermut malinnaasinnaanngikkaluartut. Ukiualunnguit ingerlaneranni pitsanngorsaaneq iluarsaanerlu naatsorsuutigisariaqarpoq.

Nunaqarfinni timersornikkut atortorissaarutit anikitsuararsuupput iluarsaanerillu, taakkununga ilanngullugit meeqqat pinnguarterfissaanik sanaartorneq kissaatiginarput. Sisorarnermik timerorneq pingaarnerusumik ujakkaartartunut sammitinniartariaqarpoq, Sermermiullu tungaanut nunaminertaq ujakkaanermut atortorissaarutitut aallaaviusussatut piukkunnarluinnarpoq.

NUNAMIK ALLANNGUTSAALIUINEQ

Ilulissat kommuneanni Ilulissat illoqarfittaata eqqaralannguani Kalaallit Nunaata nunataanik kusanarnerpaat kajungernarnerpaallu ilaannik takusassaqqarpoq. Nunarsuatta avannaani sermeq ilulissiormerpaat ilaat tassaavoq Sermeq Kujalleq. Kangiata qaleralii tassaapput aalisakkat pitsaalluinnartut pisarineqartartut Iluliarsuillu Ilulissat immikkuullarissusaanut taperseeqataasuupput.

Kangerloqarfik Paakitsullu eqqaani Sarfaq aamma nunaapput immikkut illuinnartut uumasunut naasunullu immikkut ittumik periarfissartaqartut. Kangerluit avannarpasinnerit Kangiartut annertutiginatillu alutornartiginnikkaluarlutik Qeqertarsuup Tunua sunniivigaat, ilanngullugulu Saqqamit Qeqertamillu aalisarneqarpoq annikigisassaannigsumik.

Ilulissat kummuneat arlalinnik innaqarpoq timmissat ineqarfigisaannik ajoraluartumik ukiuni kingulliunerusuni qimagariartuaarneqalersimasunik taamaattumillu timmissat amerlassusaat taamaaginnartinniarneqassappata illersuutissanik iliuuseqartoqartariaqarpoq.

Saqqaq Sermermiullu Kalaallit Nunaanni innuttaasimasut siullersaasa qimataannik takussutissaqarfiupput, kulturitoqqanullumi atsiisusimallutik. Kommunemi sumiiffinni arlalissuarni Kalaallit Nunaanni kulturitoqqat qimataannik, asimioqarfiusimasunik, tuttunniartarsimanernik takussutissanik il.il. takusassaqqarpoq. Nunaminertat ataasiakkaaginnaat allanngutsaaliugaapput. Pigisariikkanik nutaanik ilallattaartuarneqartunik nakkutiginninneq illersuinerlu Ilulissat katersugaasivianit Kalaallit Nunaatalu Katersugaasivianit akisussaavigineqarput.

Kalaallit Nunaata nunataa innuttaasunit ikituinnaasunit nuna taassuminngalu pisariaqartitsineq tunngavigalugu illersorneqarsimavoq. Teknikkikkut ineriartorneq innuttaasullu amerliartornerat takornariartitsinerullu pisariaqalersippaa immikkoortut immikkut ittumik eriagisariaqartut mianersuuttariaqartullu illersornissaanut iliuuseqarnissaaq. Kalaallit Nunaanni eqqissisimatitsinermut inatsit silarsuarmi nunap allanngutsaaliukkap anginerpaap pilersinneqarneranik periarfissiiuvoq, immikkoortulli sakkukinnerusumik killilersorlugit illersornissaat pisariaqartinneqarsinnaavoq.

Ilulissat kommuneanni nunamik allanngutsaaliuisitsisoqanngilaq, itsarnitsalli eqqissisimatinnerannut atatillugu immikkoortuni arlalinni killilersuineqarpoq.

Malittarisassiat pinngortitamit pissarititat nungusarnerinik illersuisut pinngortitamissaaq allanngutsaaliueriaasiupput. Ilulissat kommuneat

immikkoortualunni pinngortitamik allanngutsaaliuisuusunik malittarisassiaqarpoq.

ILLUNIK ERIAGINNINNEQ

Naaq 1974-imi 1980-imili eriaginninnermut inatsiliortoqaraluartoq illunillu arlalinnik eria-gisassatut innersuussisoqaraluartoq Ilulissat kommuneanni illut pingasuinnaat eria-gisariaqartut nalunaarutigisaanikuupput.

- Ilulissani katersugaasivik, B-78, provstip illugisimasaa palasinullu seminariaasimasooq.
- Appat B-46 atuarfiup tammaarsimaaffia, kiffat inigisimasaat.
- Appat B-58 atuarfiup tammaarsimaaffia, niuvertup illugisimasaa.

Ilulissat kommuneat amerlanerujussuarnik eria-gisarialinnik illuuteqarpoq, qujanartumillu illutoqqat arlallit aserfallatsaalineqarluarsimapput ataasiakkaallu peqqissaartumik nutarsarneqarsimallutik.

Ilulissat illoqarfiat arlalinnik immikkoortortaqarpoq ingammik illut aalajangersimasumik sanaat inissisimanermikkut ataatsimillu iluseqarnermikkut illoqarfimmi avatangiisinik kusanartunik qulakkeertariaqartunik pilersitsisuusunik.

Namminersornerullutik Oqartussat 1990-imi allak-kialiorpoq qulequtalimmik „Ilulissat, illut eria-gisariaqartut illoqarfiullu immikkoortui“. Tassunga ilanngullugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 31, 30.10.1991-imeersoq kommunemut pilersaarusiormi eria-gisariaqartut aal-lunnerannut tunngasoq suliarineqarpoq.

Tamatuma kingorna kommunalbestyrelse §1 najoq-qutaralugu pisussaatinneqarpoq nuna tamakkerlugu eria-gisariaqartutut soqutigisat pilersaarusiormi kommunellu illoqarfiinik nunaqarfiinillu inger-lataqarnermi ilanngutsinneqartarnissaat, §2-lu najoq-qutaralugu soqutigisat tamakku kommunemut pilersaarusiormi ilanngunneqarnissaasa qulakkeerneqartinnissaat.

Immikkoortunut (§2-mut tunngasunut) immikkut eria-gisarialinni pilersaarusiap najoq-qutarineqartup killingisa iluanni malittarisassiat aalajanger-

simasumik paasineqarsinnaasut nuna tamakkerlugu eria-gisariaqartutut soqutigisanik qulakkeerisussat aalajangersarneqassapput. Tamanna najoq-qutaralugu pilersaarusiap najoq-qutarineqartup killingisa iluanni umiarsualiveqarfimmut allaffissornermullu immikkoortorqarfimmi (immikkoortoq C6) aammalu Oqaluffiup Ataani (Kirkebugtimi) katersugaasiveqarfiullu immikkoortuani (immikkoortoq D6) soqutigisaqarfiit tamakku qulakkeerniarlugit malittarisassanik aalajangersaasoqarpoq.

Illoqarfiup eria-gisariaqartutut immikkoortortaanut allanut (§3-mut tunngasunut) kommunemut pilersaarusiormi immikkoortut qanoq anner-tutigisumik eria-gisassanngortinnissaat isum-merfigineqarumaarpoq. Tassunga tunngatillugu ataani immikkoortut §3-mut tunngasut pingasut tikkuarneqarput.

Aammattaaq kommunalbestyrelse §4 najoq-qutaralugu nunaqarfinni eria-gisariaqartutut soqutigisat sumiinnerinik nalunaarsornerinillu saqqummiussissaaq. Soqutigisarisat taakku ataani §4-mut tunngasutut soqutigisarisat allattorsimaffi-anni takuneqarsinnaapput.

ILULISSAT ILLOQARFIAT (§2-TUT AAMMA §3-TUT SOQUTIGISAT)

Ataani illut illoqarfiillu ilai maannakkut ilusaannut naleqqiullugit immikkut akuersissummik peq-qartinnani sanaqqinneqaaqusaanngillat, piiarne-qaaqusaanatik allatulluunniit allanngortinne-qaaqusaannatik. Illut illoqarfiillu ilai nalunaar-sorneqartut misissorluareernerisa kingorna eria-gisassanngortinneqarsinnaapput, kingornatigut immikkoortukkuutaat pilersaarusiormianni qulakkeerneqarsinnaallutik imaluunniit, misissueq-qiinerni eria-gisariaqartutut soqutiginaate-qannginnerat paasineqarpat allattorsimaffimmit peerneqarsinnaallutik.

Umiarsualiveqarfimmut allaffeqarfimmullu im-mikkoortoq (§2-mut tunngasoq): B-7, niuvertut allaffiat 1781-imi napparneqartoq, B-8, eqqartuussivik 1761-imi napparneqartoq, B-9, quersuaq 1800-mi napparneqartoq, B-10, niuvertut illua 1923-mi napparneqartoq, B-11, pisiniarfik 1948-49-mi napparneqartoq, B-15, quersuaq,

maanna katersugaasiviup ilaa 1741-mi napparneqartoq, B-17, B-8-mut qui, 1954-imi napparneqartoq, B-20, quersuaq 1934-mi napparneqartoq, B-25, B-7-imut qui 1942-mi napparneqartoq, B-26, quersuaq maanna katersugaasiviup ilaa 1857-imi napparneqartoq, B-quersuaq 1927-mi napparneqartoq.

Oqaluffiup Ataanut (Kirkebugti mut) katersugaasivimmullu immikkoortoq (§2-mut tunngasoq): B-3, napparsimmavik 1925-26-mi napparneqartoq, B-4, provstip illua 1900-mi napparneqartoq, B-5, B-6-imut qui 1932-mi napparneqartoq, B-6, nunap immikkoortuata nakorsaata illua 1898-imi napparneqartoq, B-75, Zionip oqaluffia 1782-imi napparneqartoq, 1932-mi nuunneqartoq, B-76, toqusut inaat, B-78, katersugaasivik 1844-mi napparneqartoq eriagisassanngortinneqartorlu, B-79, atuarfi-usimasog 1905-imi napparneqartoq.

Illoqarfiup immikkoortui allat (§3-mut tunngasut): Illumiut eqqaanni illut assigiimmik sananeqaatilitoqqat. Immikkoortumi A-15-imi Kuunnguarsuup Qaavata Alanngukasiullu Qaavata eqqaani illut assigiimmik sananeqaatillit. Mathias Storchip Aqqutaata eqqaani oqaluffiup eqqaani: B-987, Naalakatta Illua, Qullissani oqaluffiusimasog 1976-imi nappaqqinneqartoq.

Illut eriagisariaqartut allat: Immikkoortoq A-14-imi B-18 aamma immikkoortoq C-6-imi B-249 aamma B-250 Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfiatalu eriagisariaqartutut nalunaarsorsimavai.

NUNAQARFIIT (§4-TUT SOQUTIGISAT)

Ilimanaq: B-803, toqqorsivik 1950-imi napparneqartoq, B-804, aalisagaasivik 1928-mi napparneqartoq, B-806, quersuaq aamaruutissaasiviusimasog 1950-imi napparneqartoq, B-807, niuvertup illugisimasaa 1751-imi napparneqartoq, B-808, quersuaq 1950-imi napparneqartoq, B-810, oqaluffik 1908-mi napparneqartoq, B-812, katersugaasiviusimasog 1910-mi napparneqartoq, B-827, orsumik siatsiviusimasog, nunaminertarlu niuvertut illuutigisimasaasa eqqaa.

Oqaatsut: B-62, quersuaq 1894-imi napparneqartoq, B-66, allaffik 1898-imi napparneqartoq, B-111,

katersortarfik 1923-mi napparneqartoq, B-122, pisiniarfik 1921-23-mi napparneqartoq, kiisalu pisiniarfiusimasup, quersuit, allaffiup katersugaasiviullu eqqaanni nunaminertaq.

Appat: B-46, atuarfiup tammaarsimaarfia kiffallu illugisimasaat 1869-imi napparneqartoq eriagisassanngortinneqartorlu, B-47, iffiorkik 1869-imi napparneqartoq, B-49, napparsivik 1914-imi napparneqartoq, B-50, aalisagaasivik 1931-mi napparneqartoq, B-52, aamarsuaasivik 1887-imi napparneqartoq, B-54, quersuaq 1869-imi napparneqartoq, B-55, petroliuusivik 1916-imi napparneqartoq, B-58, atuarfiup tammaarsimaarfia pisiniarfiullu/niuvartup illugisimasaat 1858-imi napparneqartoq eriagisassanngortinneqartorlu. Taakku saniatigut qeqartaq Appat tamaat.

Qeqartaq: B-38, toqqorsivik niuvartullu illugisimasaat (nuunneqarsinnaavoq/piarneqarsinnaavoq), B-40, quersuaq 1945-mi napparneqartoq, B-41, qullukkiorfik 1943-mi napparneqartoq, B-43, aamarsuaasivik 1893-imi napparneqartoq, B-103, quersuaq niuvartullu illugisimasaat, oqaluffik nutaaq taassumalu eqqaata immikkoortortaa. Taakku saniatigut niuvartoqarfitoqqap illutoqaasa immikkoortortaa.

Saqqaq: B-67, quersuaq 1911-mi napparneqartoq, B-71, quersuaq 1922-mi napparneqartoq, B-72, quersuaq 1893-imi napparneqartoq, B-73, allaffik niuvartullu illugisimasaat 1905-imi napparneqartoq, B-86, katersugaasiviusimasog, B-143, oqaluffik 1909-mi napparneqartoq. Taakku saniatigut niuvartoqarfitoqqap illutoqaasa oqaluffiullu immikkoortortaa.

2.9.3. KULTUREQARNERMUT SUNNGIFFIMMILU SAMMISANUT POLITIKKI

Kommunemi kultureqarnikkut sunngiffimmilu sammisaqartitsinermi atororissaarutit pitsanngorsarnissaat anguniarneqarpoq.

Illunik eriaginninnermut atatillugu allattorsimaffimmi illut illoqarfiullu ilai kommunemut immikkoortortanullu pilersaarusiorneq aqutugalugu qulakkeerneqassapput taamaalilluni illut taaneqartut avatangiisillu taaneqartut aatsaat immikkut akuersissummik peqqaarnikkut allanngortinneqar-

sinnaallutik, sanaqqinneqarsinnaallutik imaluunniit piiarneqarsinnaallutik. Taamaaliormerup siunertaraa illut immikkut issusiisa qulakkeernissaat. Nalunaarsuinerit illunik eriaginninnermut pilersaarusiap sananeqarnissaanut toqqammaviusapput, taanna illunik sorlernik eriagissassatut aalajangiussinissamut aammalu qanoq ililluni iluarsaassineq, aaqqissuussineq siunissamilu qanoq atuinnissamik innersuussisuussalluni.

Inuussutissarsiormerut pilersaarusiap takornariartitsinnermut immikkoortoqarfiup ineriartortinnissaanut periarfissat allineqarnissaatut anguniagaanut atatillugu pingaarnerusutut anguniarneqarpoq kommunep iluani pinngortitap asseqanngitsup kajungernartullu qulakkeernissaat pinngortitallu pissarititaasa nammassisinnaasumik atorineqarnissaanut periarfissat allilerniarnissaat.

Tassunga tunngatillugu kommunalbestyrelsep kissaatigaa pinngortitap immikkoortortai kajungernaateqartut sanaartukkanik takussunartunik sanaartorfiunnginnissaat. Namminersornerullutik Oqartussanik siusinnerusukku eriagissat/allanngutsaaliugassat killeqarfiinik aalajangiussinerit pillugit oqaloqatigiissuteqarnerit nangillugit Namminersornerullutik Oqartussanik suleqateqarluni immikkoortortat qulakkeernissaanut malittarisassanik aalajangiisoqarnissaata tungaanut immikkoortortat ataani taaneqartut uninngaannartussanik sanaartorfigineqassanngillat, figur 1 innersuussutigineqarpoq.

- Kangiata eqqaa tamaat. Immikkoortortaq kujammut kommunep killinganik avannamullu imeqarfimmut erngup kuuffigiligaata pingaarnerusup killinganik killeqarfeqarpoq. Kangiani aalisartoqartuarnissaa, immikkoortumilu imermik pilsarsiornermik pilsersitsisoqarnissaa tunngavigneqassaaq. Ilimanami eqqaanilu sammisat nunaqarfiup pilersaarutaata killingisa iluanni malittarisassiuunneqassapput. Aammattaaq Nunatarsuarmi Sermimi Kujallermi takornarianut atortorissaarutit pilsersinnissaanut periarfissiisoqarpoq.

- Paakitsup eqqaani Sarfap qinnguani Paakitsup Ilorlia avannamut kujammullu imeqarfimmut erngup kuuffigilersagaata pingaarnerusup killinganik killeqarfiilik. Immikkoortumi sanaartukkat atuinarsinnaapput. Immikkoortumi imermik innaallagissiorfiliomissamut periarfissaqarpoq.

Tamatuma saniatigut kommunalbestyrelsep anguniagaraa qulakkiissallugit,

illuaqqat ima agguataarneqartissallugit immikkoortuni immikkut ittumik kajungernassusilinni artukkiisinnaannortinnagit. (Immikkoortut annertuut illuaqqiornissamut immikkoortitaneqeroorutaassapput, immikkoortullu immikkuullarissut takornariat illuarassaannut immikkoortinneqassapput).

kommunemut pilersaarusiormerik suliaqarnerup ingerlanneranut atatillugu nunap sanaartorfiunngitsup pilersaarusiormerisa tulleriiaarneri isummerfigineqarnera.

Ilulissat illoqarfianni timersornermut sunngiffimmi sammisanut atortorissaarutit qanoq inneri nakkutigineqarluarneri pitsanngorsaatilik pisiarqartitsineq nalilerluarniarumallugu.

Itisuarsummi (Hollænderhavnimi) sunngiffimmi immakkut angalaartartunut atortorissaarusiorneq siuartinnera.

Ilulissat illoqarfianni, Oqaatsuni Qeqertamilu katersortarfiit nutarsarneri.

angallatinut ukiuunerani inissiisarfiiit najugaqarfittut toqqakkat eqqaanni inissiivissanut tulluuttunut siammartiterner. Najugaqarfiillu nutaat pilsinnerisigut nunaminertat angallatinut inissiiviit naammattut immikkoortinneri.

2.9.4. PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUS-SAMUT ATTUUMASSUTEQAAT

Kommunemut pilersaarusiormerut suliaq ingerlanneranut atatillugu kultureqarnermut sunngiffimmi sammisanut immikkoortoqarfimmut pingaarnerusutut ilusiliussamut takussutissamik sanasoqassaaq. Ilanngullugu immikkut nunap allanngutsaaliornanik nunap assilioritoqassaaq.

Sunngiffimmi sammisanut atortunut annerusunut nunallu sanaartorfiunngitsut inissaqassusaat figur 2-mi takuneqarsinnaapput.

immikkoort	sunngiffimmi atukkat / sanaartorfigineqanngitsut	annertussuseq	inissaqassuseq
D-1	iliveqarfik	1,2 ha	matoqqavog
D-2	qimmeqarfik	14,6 ha	tamakk. atorneq.
D-3	qimmeqarfik	4,3 ha	25% atomeqarp.
D-4	iliveqarfik	0,6 ha	matoqqavog
D-5	iliveqarfik	0,4 ha	matoqqavog
D-6	iliveqarfik	7,9 ha	30% atomeqarp.
D-7	ini timersortarfik il.il.	1,4 ha	80% atomeqarp.
D-8	timersortarfik (silami)	1,1 ha	tamakk. atorneq.

Fig. 2 - Inissaqassuseq, sunngiffimmi atukkat aamma sanaartorfigineqanngitsut

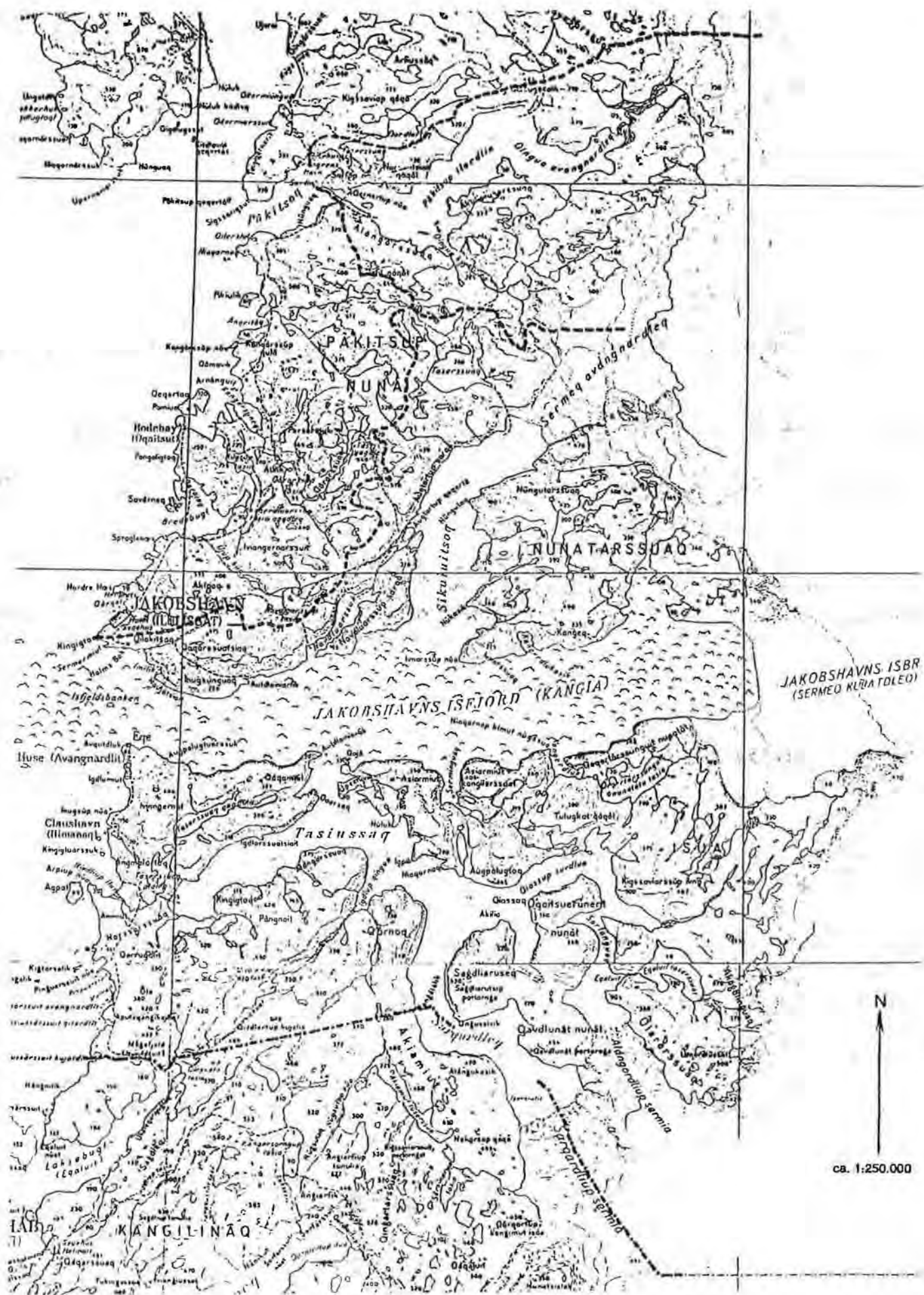

Fig. 1 - Immikkoortut eriajisassatut/allanngutsaaliugassatut soqutiginaateqartut

PERIUSISSATUT PILERSAARUT

IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT NR 9 -
KULTURIMUT SUNNG. SAMM. PILERSAARUT

Sullanut pilersaarut

sullat	1996	1997	1998	1999	2000 - 2005
Illut ataatsimiittarfik, Qeqertaq (B)					
Illunut eriaginninnermut pilersaarut					
Pinngortitap allanngutsaal. pilersaarut					
Umiars. / marina, Hollænderhavn					
Nutarterineq, katersortarfik, Ilulissat					
Nutarterineq, katersortarfik, Oqaatsut					

■ Sanaaq finanslovimut (FL) aamma/imalt. kommunep missingersuutaanut (B) ilaasoq

■ Sanaassatut kissaatigineqartoq immikkoortumut pällersaarusiame takuneqarsinnaasoq

Aningaasallissutissat pillugit pilersaarut, 1.000 kr.

Sanaart. aningaasallissutit katillugit	78	42	0	0	
Namm. Oq. tapiissutaat	0	0	0	0	
Kommunep aningaasallissutai	78	42	0	0	

Ingerlatsinnermut aningaasaqarnermut pilersaarut, 1.000 kr

Sunngiffimmi sammisat	1.424	1.445	1.470	1.496	
Atuakkanik atorniartarfeqarneq	340	347	356	364	
Katersugaasiviit	517	524	533	541	
Kulturimut, qaammars. timers. tunng.	1.656	1.668	1.679	1.690	
Katillugit	3.937	3.984	4.038	4.091	

Ingerlatsinnermut aningaasaqarnermut pilersaarut kontonik makkunaannga aaqqissuussaavoq:

- Sunngiffimmi sammisat 53
- Atuakkanik atorniartarfeqarneq 55
- Katersugaasiviit 56
- Kulturimut, qaammarsaanermut timersornermullu tunngasut 59

Namminersornerullutik Oqartussat
Grønlands Hjemmestyre
Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfik
Økonomidirektoratet

Nuuk, ulloq
Allagaq / brev nr.
I. nr.

12.12.1996
960680
26.31/12+003

Kommunalbestyrelsi
Ilulissat kommuneat
Box 120
3952 Ilulissat

20 DEC 1996 *101282

Ole Dorph
23 DEC. 1996
Borgmester

ILULISSAT KOMMUNE
Byplanafdelingen
Jens Martin Maarbjer
07 JAN. 1997

AKUERSISSUTEQARNEQ PILLUGU ALLAGAQ "Ilulissat kommunimut pilersaarut 1994-2004"

Ilulissat kommunianni kommunalbestyrelsip allakkatigut 25. juli 1996-imeersutigut aamma 20. august 1996-imeersutigut kommunip pilersaarutaanut siunnersuut qulaani taaneqartoq inaarutaasumik akuersissutigineqarsimasoq Naalakkersuisunut akuereqqullugu nassiussimavaa, tak. nunaminertat atorineqarnissaat pilersaarusiornegarnissaallu pillugit nalunaarummi nr. 23-mi 18. november 1992-imeersumi § 8.

Kommunalbestyrelsip oqaatigaa pilersaarummik tamanut takusassiaralugu saqqumititsinerup nalaani taamaallaat Namminersornerullutik Oqartussanit kommunip pilersaarutaanut siunnersuummut tamanut takusassiaralugu saqqumitinneqartumut oqaaseqaatinik tigusaqartoqarsimasoq.

Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfiup Naalakkersuisut aalaajangiinissaannut piareersaaneranut atatillugu kommunip pilersaarutaanut siunnersuut Namminersornerullutik Oqartussani oqartussaqaarfinnut susassaqaartunut oqaaseqaateqaarfigisassanngortillugu nassiunneqarsimavoq - oqartussaqaarfiillu taakku tassaapput siunnersuummik tamanut takusassiaralugu saqqumitinneqarsimasumut oqaaseqaateqaqquneqarsimasut.

Tamanna tunngavigalugu "Ilulissat kommunimut pilersaarut 1994-2004"-imut siunnersuut kommunalbestyrelsip nassiussimasaa Naalakkersuisut matumuuna akueraat, piumasaqaatigalugu pilersaarummi makku allannguutiginitineqassasut:

Atuagaq 1: Pilersaarummut nassuiaat

Qupperneq 60: Umiarsualivik allaffeqarfiillu pillugit immikkoortumi (§ 2-mut tun-ngasumi) illut B13 aamma B22 isaterneqarsimasut peerneqassapput.

Qupperneq 60: Oqaluffiup ataani kangerliumaneq katersugaasiviullu eqqaa pillugit immikkoortumi (§ 2-mut tunngasumi) illu B76 ilanngunneqassaaq.

Qupperneq 60: Illoqarfiup sinnera pillugu immikkoortup (§ 3-mut tunngasup) kingorna immikkoortoq nutaaq imatut oqaasertalik ilanngunneqassaaq: *"Illut eriagisariallit allat: Illu B18 immikkoortoq A-14-imiittoq kiisalu illut B249 aamma B250 immikkoortoq C6-imiittut Nunatta Katersugaasivianit Allagaasivianillu eriagisariaqartutut nalunaarsorneqarsimapput"*.

Atuagaq 2: Illut pillugit pilersaarut

Qupperneq 23: Ilimanap assiliorneqarnerani sannaviup, illup sulliviup, imiliorfiup aamma eqqagassanik ikuallaaviup sumiissusii nalunaaqutserneqassapput.

Qupperneq 25: Helistoppip, tankeqarfiup imeqarfiullu nunaminertassaattut inniminnerneqarsimasut tulleriinneri malillugit S10-mut, S22-mut aamma S13-imut atuakkap 2-p naggataani kingullerpaanngorlugit inersuunneqassapput.

Qupperneq 27: Qaarsut assiliorneqarneranni illup sulliviup aamma eqqagassanik ikuallaaviup sumiissusii nalunaaqutserneqassapput.

Qupperneq 29: Tankeqarfiup isumannaallisaanikkut nunaminertassaattut inniminnerneqarsimasoq, taassuma inatsisitigut tunngavissaa kiisalu S23-mut innersuussineq atuakkat 2-p naggataani nutaamik immikoortuliuunneqassapput.

Qupperneq 31: Qeqertap assiliorneqarnerani sannaviup, illup sulliviup aamma eqqagassanik ikuallaaviup sumiissusii nalunaaqutserneqassapput.

Qupperneq 33: Helistoppip tankeqarfiullu nunaminertassaattut inniminnerneqarsimasut tulleriinneri malillugit S11-mut, S24-mut atuakkap 2-p naggataani kingullerpaanngorlugit inersuunneqassapput.

Qupperneq 35: Saqqap assiliorneqarnerani sannaviup aamma illup sulliviup sumiissusii nalunaaqutserneqassapput.

Qupperneq 37: Helistoppip, tankeqarfiup imeqarfiullu nunaminertassaattut inniminnerneqarsimasut tulleriinneri malillugit S12-mut, S24-mut aamma S14-imut atuakkap 2-p naggataani kingullerpaanngorlugit inersuunneqassapput.

Qupperneq 46: Taaguut "sikkerhedszone S-17" "horisontalplan og konisk flade S17"-imut allanngortinneqassaaq. Allaaserineqarnerani taaguut "fladerne" "zonen"-imut aamma "sikkerhedszone"-mut taarsiullugu atorneqaraangat S-17 innersuussutigineqartassaaq. S-17-ip nunap assiliorneqarnerani sinaakkutassatut nunaminertanik tamanik attuisuunera aamma oqaatigineqassaaq.

Qupperneq 47: Taaguut "sikkerhedszone S-18" "støjzone S-18"-imut allanngortinneqassaaq.

Qupperneq 51: § 4-mi oqaaseqatigiit kingulliit ukuninnga taarserneqassapput: "Nunaminertamut atugassanngortinneqareersimasumut nutaamik qinnuteqaateqartoqarpata piffissarititaasup sivitsorneqarnissaanik qinnuteqaat akuerineqassanngilaq. Tamanna nunaminertamut atugassanngortinneqareersimasumut sulili sanaartorfigineqalersimanngitsumut aamma atuup-poq".

Qupperneq 52: § 16, nr. 3 imatut oqaasertalimmik taarserneqassaaq: "Sanaartorfissamik nunagissaanermut aningaasartuutit akilernerqartarnerat pillugu aalaja-ngersakkat, kommunip pilersaarutaanut ilassummut atatillugu tunngavissat pigineqarpata, imaluunniit sanaartorfissamik nunagissaanissamut pilersaarut pineqartoq pillugu akiliuteqartarnissamut ileqqoreqqusami tamanit pineqarsinnaaasumi aalajangersarneqarsimappata".

Qupperneq 53: § 18-imi oqaaseqatigiit kingulliit peerneqassapput.

Immikkoortunik allaaserinninnerit ataatsimut isigalugit: Sinaakkutatut nunaminertat tamar-mik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit zonenit inniminnerneqarsimasunit attorneqarsimasut immikkoortut allaaserineqarnerini ilanngunneqassapput oqaasertaliussani "klausolerede zoner" qulequtsiullugu. Tamanna immikkoortuni B9-mi, D6-imi, E4-mi, E7-imi, E8-mi, E9-mi, E10-mi aamma E11-mi pissaaq. Horisontalplan aamma konisk zone S17 sinaakkutasatut nunaminertanik tamanik attuisoq ilanngunneqassanngilaq, taamaattumillu S17 immikkoortuni B1-imi aamma B4-mi peerneqassaaq.

Immikkoortunik allaaserinninnerit ataatsimut isigalugit: Komminip pilersaarutaasa sinaakku-taanni sanaartorfissatut nunagissaanissamut piginneqataassutit agguataarneqarnerat pillugu aalajangersaasoqarsinnaanngilaq, taamaattumillu tamanna pillugu aalajangersagaq immikko-ortut uku allaaserineqarnerinit peerneqassalluni: A13-imi, A19-imi, A20-mi, A21-mi, A22-mi, A24-mi, A25-mi, A27-mi, A28-mi, B6-imi, B7-imi, B8-mi, B9-mi, C8-mi, C11-mi aamma C12-imi.

Immikkoortoq A6: Nunaminertami tassani nunaminertatut eriagisassatut aalaja-ngiunneqar-toq (§3-mut tunngasoq) nunap assingani tassunga tunngasumi nalunaaqutserneqassaaq.

Immikkoortoq A14: Eriagisassanut tunngasuni oqaatigineqassaaq B18 eriagisatut pigiinnar-neqassasoq.

Immikkoortoq C6: Nunaminertami tassani nunaminertatut eriagisatut aalajangiunneqartoq (§ 2-mut tunngasoq) nunap assingani tassunga tunngasumi nalunaaqutserneqassaaq. Aammataaq eriagisanut tunngasuni oqaatigineqassaaq illut B249 aamma B250 § 2-mut tunngasut avataanni erigisatut pigiinnarneqassasut.

Immikkoortoq C14: Eriagisanut tunngasuni oqaatigineqassaaq "Nunaminertaq taanna nalunaarut nr. 31, 30. oktober 1991-imeersoq tunngavigalugu eriagisassatut (§ 3-mut tunngasutut) aalajangiunneqartoq. Oqaluffik B987 eriagisatut pigiinnarneqassaaq".

Kommunip pilersaarutaani sanaartugassat kissaatigineqartutut taasat Naalakkersuisut ataatsimut isigalugit allanngortissinnaassavaat. Taakku Namminersornerullutik Oqartussat aningaasalersuineq pillugu ingerlaavartumik pilersaarusiorderannut atatillugu nuna tamakkerlugu tulleriiarinermini ilaatinneqassapput.

Aammattaaq kommunalbestyrelsi peqquneqarpoq kommunip pilersaarutaa akuerisaq uuminnga ilaqqullugu:

- Kommunip pilersaarutaanut ilassut, tassani Ilulissat kommunianni imeqarfiup siunissami assersorneqarnissaanut killiussassat atuuttut aalajangersarneqassallutik, tak. Peqqinnissamut, Avatangiiisnut Ilisimatusarnermullu Pisortaqarfiup allakkiaa 7. oktober 1992-imeersoq. Kommunip pilersaarutaanut ilassut kommunalbestyrelsimit inaarutaasumik akuerineqarsimasooq Naalakkersuisunut akuerisassanngorlugu kingusinnerpaamik 1. januar 2000 nallertinnagu nassiunneqarsimassaaq.

Kommunit missingersuusiordermut ilitersuutaani 1995-imeersumi kommunip pilersaarutaa-nik kommunalbestyrelsit ingerlaavartumik aaqqiissuteqartarnissaannut ilitersuut ilanngullugu suliarineqarsimavoq, matumani pilersaarutit pillugit Namminersornerullutik Oqartussanut ukiumoortumik nassuiaateqartarnissamik kaammattuuteqarneq ilanngullugu. Tamatumunga atatillugu inassutigineqarpoq Ilulissat kommuniat pillugu pilersaarusiordermik ingerlatseqqinnermini kommunalbestyrelsip makku pingaartillugit isiginiassagai:

- Innuttaasut amerlassusiisa allanngorannerannik ingerlaavartumik malinnaaffiginninneq, matumani ukioqatigiikkutaat ataasiakkaat iluanni allanngorannerit ilanngullugit eqqarsaatigalugit.
- Kommunip pilersaarutaani iliuusissanut pilersaarutit aningaasalersuinissanut takussutis-sartallit ingerlaavartumik aaqqiivigineqartarneri, taakkunani kommunip nammineq Namminersornerullutillu Oqartussat aningaasalersuineri kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat aningaasalersuinnerminnut pilersaarutaanni sanaartugassatut kissaatigisanik takutitaisuussallutik.
- Ilulissat illoqarfianni pisoqalisootunik piianeq illoqarfiullu nutarterneqarnissaa pillugu pilersaarutit kiisalu kommunip nunaqarfiini pisoqalisootunik piianeq pillugu pilersaarutit suliarineqarneri.

Nunaminertanik atuineq pilersaarusiorderlu pillugit nalunaarummi nr. 23-mi 18. november 1992-imeersumi nalunaarutikkut nr. 43-kkut 15. november 1994-imeersuklut allanngortinneqarsimasumi § 9, imm. 1-4 tunngavigalugu kommunip pilersaarutaa akuerisaasooq (inaaru-

taasumillu aaqqiivigineqarsimasoq) kommunalbestyrelsip tamanut takusassiaralugu saqqummiuttussaavaa. Saqqummiussinnermi tassani ilaatigut oqaatigineqassaaq pilersaarut akuerineqartoq siunnersuummit siusinnerusukkut tamanut takusassiaralugu saqqummitinneqarsimasumit sutigut allaassuteqarnersoq. Aammattaaq kommunalbestyrelsip kommuninip pilersaarutaa akuerisaq (inaarutaasumillu aaqqiivigineqarsimasoq) Naalakkersuisunut, tassalu Aningaasaqarnermut Pisorta qarfimmu nassiutissavaa.

Kommunip pilersaarutaanik inaarsaanermi Aningaasaqarnermullu Pisorta qarfimmu nassius-sisarnermi periuseq imaattuuvog:

- Ilulissat kommuniata kommunip pilersaarutaani naqqiutigeqquneqartut pilersaarummut ilanngutissavai, quppererillu naqqinneqarsimasut kiisalu quppererit naqqeqqaarnerisa assilineri qallunaatuut kalaallisuullu akuersinermut uppernarsaataasumik atsiorneqarsimasut Aningaasaqarnermut Pisorta qarfimmu nassiullugit.
- Quppererit naqqeqqaarneri nassiunneqarsimasut Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup akuersinermi uppernarsaataasumik atsioriarlugit utertissavai.
- Kommunip pilersaarutaa inarlu su liarineqarsimasoq Ilulissat kommuniata amerlasuunngorlu naqitissavaa pilersaarullu tamanut takusassianngorlu saqqummiutissallugu, najukkami agguatissallugu Groenlandicamullu pinngitsoorani tunniunneqartussaq tunniullugu.
- Ilulissat kommuniata kommunip pilersaarutaa inarlu su liarineqarsimasoq Aningaasaqarnermut Pisorta qarfimmu nassiutissavaa, kalaallisuua ataaseq qallunaatuuilu 35-it, tamatumalu kingorna Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup pilersaartut taanna Namminersornerullutik Oqartussat pisorta qarfiinut taakkulu suliffeqarfiinut agguatissallugu.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

P.s.

Hans U. Lindahl

Ole Rendal

